24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1941
АПРЕЛЬ
1
ЫТЛАРИКУН
76 (5791) №

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

Пленум решенийӗсене большевикла ӗҫе кӗртсе пырар

ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн VI-мӗш пленумӗ «Вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви тӑвассине ӳстермелли мероприятисем ҫинчен» СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ йышӑннӑ постановленине пурнӑҫа мӗнле кӗртсе пыни ҫинчен сӳтсе-яврӗ.

Ҫак постановленине йышӑннӑранпа виҫӗ уйӑха яхӑн иртрӗ. Вӑл вырӑнти промышленноҫа вӑйлӑн аталантарса пыма пит те пысӑк майсем туса пачӗ. Вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви тӑвас ӗҫӗн ӑнӑҫлӑхӗ пӗтӗмпех вырӑнсенчи партипе совет организацисен руководителӗсен тата вырӑнти промышленноҫпа промкоопераци работникӗсен пуҫарӑвӗнчен, вӗсем ҫине тӑрса ӗҫлененчен килет, тесе астутарчӗҫ партипе правительство. Анчах, калас пулать, чылай ҫӗрте ҫак пуҫарулӑх тата ҫине тӑрса ӗҫлени ҫук-ха. Ҫавна пулах ӗнтӗ куллен кирлӗ таварсемпе продовольстви туса кӑларасси пирӗн республикӑра пачах ҫителӗксӗр пулса пырать.

ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн пленумӗ ҫакна палӑртса хӑварчӗ: СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ йышӑннӑ постановленине пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе уйрӑмӑнах Чӑваш АССР Наркомместпромӗ (нарком Васильков юлташ), Чӑвашпромсоюз (председателӗ Егоров юлташ), Чӑвашдревпромсоюз (председателӗ Андреев юлташ), ҫавӑн пекех Чкаловски, Шӑхасан, Хӗрлӗ Чутай, Комсомольски тата Советски районсем начар ӗҫлесе пыраҫҫӗ. Наркомместпромӑн районри промышленноҫӗ куллен кирлӗ таварсем туса кӑлармалли плана январьпе февраль уйӑхӗсенче мӗнпурӗ те — 47,6 процент, Чӑвашдревпромсоюз системинчи промартельсем — 50,1 процент, Чӑвашпромсоюз системинчи промартельсем — 61,6 процент кӑна тултарнӑ.

Ҫавӑн пекех строительствӑсем валли кирлӗ материалсене туса хатӗрлес ӗҫ те япӑх пулса пырать. Ку тӗлӗшпе стройматериалсен промышленность Управленийӗ (начальникӗ Дашков юлташ), Чӑвашпромсоюз, Вӑрмар, Сӗнтӗрвӑрри, Куславкка, Сӗнтӗр тата Пӑрачкав райсовет исполкомӗсем питех те ҫителӗксӗр ӗҫлеҫҫӗ. Ҫак районсенчи предприятисем производствӑн кӑҫалхи сезонне пачах хатӗрленмен. Предприятисен ҫурт-йӗрӗсене юсаса пӗтермен, ӗҫ вӑйӗ кирлӗ чухлӗ тупман, топливо та ҫителӗклӗ хатӗрлемен. Ҫӗнӗ предприятисем уҫасси ҫине ку районсенче тивӗҫлипе ҫавӑрӑнса пӑхмаҫҫӗ.

Предприятисемпе артельсем производство планне пур ассортиментсем тӑрӑх та пӗтӗмпех тултармаҫҫӗ, ҫӗнӗ ассортиментлӑ таварсем туса кӑларассине сарса пымаҫҫӗ. Вырӑнти промышленность предприятийӗсемпе артельсем туса кӑларакан продукцисен пахалӑхӗ начар, вӗсен хӑйне ларакан хакӗ те планпа пӑхнинчен нумай хаклӑ.

Кӑҫалхи февралӗн 8-мӗшӗнче ВКП(б) Чӑваш Обкомӗпе Чӑваш АССР Совнаркомӗ йышӑннӑ постановлени тӑрӑх чылай районсенче тата хуласенче ҫӗнӗ мастерскойсемпе цехсем уҫмалла, киввисене юсаса аслӑлатмалла пулнӑ. Анчах республикӑри Наркоматсем, промкооперацин союзӗсем, хуҫалӑхлӑ организацисем, район тата хула совечӗсен исполкомӗсем Чӑваш АССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Чӑваш Обкомӗ йышӑннӑ постановленине пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе нимӗнех те туман, вӗсем ҫӗнӗ мастерскойсемпе цехсем тӑвас ӗҫе халӗ те тытӑнман.

Ҫак фактсем ӗнтӗ пирӗн республикӑри наркоматсен, промсоюзсен тата хуҫалӑхлӑ ытти организацисен руководителӗсем куллен кирлӗ таварсемпе продовольствисем туса кӑларас ӗҫе тивӗҫлипе хакламанни ҫинчен калаҫҫӗ. Вӗсем ЦК ВКП(б) тата СССР Совнаркомӗ постановлени йышӑннӑ хыҫҫӑн шавласа илчӗҫ те лӑпланчӗҫ, конкретлӑ тата практикӑллӑ ӗҫе вӑхӑтра туса пыма тытӑнмарӗҫ. Партипе правительство йышӑннӑ постановленирен райсовет исполкомӗсем те хӑйсем валли кирлӗ выводсем туман.

Партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ парторганизацисене промышленноҫпа транспорт еннелле татӑклӑнах ҫаврӑнма хушса хӑварчӗ. Анчах, ВКП(б) райкомӗсем тата пуҫламӑш парторганизацисем чылайӗшӗ предприятисемпе промартельсене ертсе пырас ӗҫрен ҫав-ҫавах инҫетре тӑраҫҫӗ-ха. Вӗсем вырӑнти промышленность предприятийӗсемпе промартельсен экономикине пӗлме тӑрӑшмаҫҫӗ, производствӑри ҫитменлӗхсене пӗтерессишӗн начар кӗрешеҫҫӗ, социализмлӑ ӑмӑртупа стахановла движенине тивӗҫлипе ертсе тата пуҫарса пымаҫҫӗ, партилле-массӑллӑ тата политикӑллӑ ӗҫе йӗркелесси ҫине ҫителӗклӗн ҫавӑрӑнса пӑхмаҫҫӗ.

ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн пленумӗ ҫак ҫитменлӗхсене пӗтӗмпех кӗске вӑхӑтра пӗтерсе, вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви тӑвассине ӳстермелли мероприятисем ҫинчен партипе правительство йышӑннӑ постановленине пурнӑҫа большевикла кӗртсе пырас тӗлӗшпе тивӗҫлӗ мероприятисем йышӑнма хушса хӑварчӗ.

Пленум Наркомместпром, Наркомпищепром, стройматериалсен промышленноҫӗн Управлени, Чӑвашпромсоюз, Чӑвашдревпромсоюз руководителӗсенчен предприятисене, артельсене ячӗшӗн кӑна тата бюрократла меслетсемпе ертсе пырассине пӑрахӑҫа кӑларма, ҫапла вара ВКП(б) Центральный Комитечӗпе СССР Совнаркомӗ йышӑннӑ постановленине пурнӑҫа большевикла кӗртсе пырас тӗлӗшпе ҫитес кунсенчех конкретлӑ улшӑнусем тума плана кашни кунах, кашни предприятипе артель тӑрӑх пӗтӗмпех тултарма, вырӑнти промышленность предприятийӗсенче социализмлӑ ӑмӑртупа стахановла движенине анлӑн сарса пыма хушрӗ.

ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн пленумӗ йышӑннӑ решенисенчен парти, совет, хуҫалӑх организацисен тата вӗсен руководителӗсен практикӑллӑ выводсем тумалла, вӑл решенисене пурнӑҫа кӗртессишӗн хӗрӳллӗ ӗҫе тытӑнмалла.

Вырӑнти промышленноҫпа промкоопераци ӗҫӗсене планлассине татӑклӑнах лайӑхлатмалла. Ӗҫсыннисем валли таварсем, продовольстви ытларах та ытларах туса кӑларма кирлӗ мӗнпур майсемпе, резервсемпе анлӑн усӑ курас пулать. Резервсем пирӗн республикӑн ҫавтери пысӑк. Вӗсене пӗлни, вӗсемпе усӑ курни кӑна кирлӗ. Госпланӑн, Наркоматсемпе промкоопераци союзӗсен ку тӗлӗшпе конкретлӑ ӗҫсем туса ирттермелле. Парти райкомӗсен, район тата хула совечӗсен исполкомӗсен предприятисемпе промартельсен ӗҫне планлас ҫӗрте тӑтӑшах пулӑшса пырас пулать.

Артельсемпе предприятисенчи мӗнпур оборудованисене, материалсене тата ытти хаклӑ япаласене тӗрӗс пута илмелле, вӗсене тирпейлӗн сыхласа усрассине йӗркелемелле, вӗсемпе туллин усӑ курмалла. Кашни артельпе предприятин продукци туса кӑлармалли график пултӑр. План тӑрӑх, график тӑрӑх ӗҫлесси, вӗсене тӑтӑшах тултарса пырасси — куллен кирлӗ таварсемпе продовольстви туса кӑларакан предприятисемпе артельсен пурнӑҫӗнче ҫирӗп закон пулса тӑтӑр. Ҫав предприятисемпе артельсенче тасалӑхпа большевикла йӗркелӗх тӑвассишӗн, технологи дисциплинине ҫирӗплетессишӗн, пӗтӗм производствӑн процесне лайӑхлатассишӗн, ӗҫ тухӑҫлӑхне хӑпартассишӗн кӗрешмелле, ҫавна май, продукци пахалӑхне ӳстермелле, унӑн хӑйне ларакан хакне йӳнетмелле.

Промартельсемпе предприятисенче ӗҫ дисциплинине ҫирӗплетесси, прогулсемпе ӗҫрен харпӑрхӑй ирӗкӗпе тухса кайнине хирӗҫ кӗрешесси ҫине ытларах ҫавӑрӑнса пӑхни кирлӗ.

Районсенчи совет тата парти организацисем куллен кирлӗ таварсемпе продовольствисем кӑларас ӗҫе вӑйлатас тӗлӗшпе хӑй вӑхӑтӗнче лайӑх постановленисем, плансем йышӑнчӗҫ, сахал мар пит те кирлӗ сӗнӳсем парса хӑварчӗҫ. Халӗ ӗнтӗ сӑмахран ӗҫе куҫмалла, плансене пурнӑҫа кӗртме большевикла тытӑнмалла. Вӑл ӗҫе хӑҫан та пулин мар, халӗ, ӗҫе пӗр самантлӑха та вӑраха тӑсмасӑр, тума пуҫӑнмалла. Вырӑнти промышленноҫпа промкоопераци союзӗнчен ӗҫсыннисем куллен кирлӗ таварсемпе продовольствисене ытлӑн-ҫитлӗн кӑларма, вӑл таварсемпе продовольствисене туса кӑларакан предприятисемпе артельсенчен хӑйсен планӗсене пур ассортиментсем тӑрӑх та кунран кун, уйӑхран уйӑха хисеп енчен те, пахалӑх тӗлӗшӗнчен те ытлашшипех тултарса пыма ыйтаҫҫӗ. Ҫакна пурнӑҫа кӗртме пирӗн мӗн кирли пур те пур. Пархатарлӑн, ҫине тӑрса ӗҫлени кирлӗ.

ВӐРМАН ХАТӖРЛЕВӖ

Графика пӑсаҫҫӗ

СЕНТЕРВАРРИ. Шӗнерпуҫ ялсоветӗнчи колхозсем вӑрман касса хатӗрлес тата турттарас тӗлӗшпе райсовет панӑ график тӑрӑх ӗҫлемеҫҫӗ. Пӗрремӗшпе виҫҫӗмӗш бригадӑсенчен кашни кунах вӑрманта 8-шар ҫынран кая мар ӗҫлемелле. Анчах ку бригадӑсенче пӗтӗмпе те 5—6 ҫын кӑна ӗҫлеҫҫӗ. Ҫавна пула график кашни кунах пӑсӑлать.

Мартӑн 20-мӗшӗнчен пуҫласа вӑрмана 20 лав яма йышӑннӑччӗ. Анчах пӗрремӗшпе иккӗмӗш бригадӑсем каллех графика пӑсрӗҫ. Пӗрремӗш бригада (бригадир Борцов юлташ) мартӑн 23-мӗшӗнче пӗр лав та ямарӗ, виҫҫӗмӗш бригада (бригадир Фомин юлташ) тӑватӑ лав вырӑнне 2 лав кӑна янӑ, мартӑн 24-мӗшӗнче пӗр лав та кайман.

Калас пулать, колхозра малта пыракан бригадӑсем те пур. Сӑмахран, 4-мӗш бригада хӑйне панӑ плана ытлашшипех тултарчӗ. Бригадӑри колхозниксем вӑрман хатӗрлевӗнче хастарлӑн ӗҫлерӗҫ. Бригадӑран кунсерен 8 ҫын каймалла пулнӑ пулсан, вӑрман хатӗрлевне 13-шер ҫын хутшӑннӑ. Анчах колхозри ытти бригадӑсем малта пыракансен опычӗпе усӑ курмаҫҫӗ. Ҫирӗплетнӗ графика пӑхӑнмаҫҫӗ вӑрман хатӗрлевӗн планне тултарассишӗн ӑмӑртса ӗҫлемеҫҫӗ.

М. Гаврилов.

Информациллӗ пӗлтерӳ

1941 ҫулти мартӑн 29—30-мӗшсенче ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн черетлӗ VI-мӗш Пленумӗ пулса иртрӗ.

Пленум ҫак ыйтусене пӑхса тухса решенисем йышӑнчӗ:

1. «Вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви туса кӑларассине ӳстермелли мероприятисем ҫинчен» 1941 ҫулти январӗн 9-мӗшӗнче СССР Совнаркомӗпе ЦК ВКП(б) йышӑннӑ постановленине пурнӑҫа кӗртесси мӗнле пыни ҫинчен.
2. Организациллӗ ыйтусем.

Пленум С. М. Крылов юлташа ВКП(б) Обкомӗн промышленноҫпа транспорт тӗлӗшпе ӗҫлекен секретарӗ пулма, Н. Н. Бобров юлташа ВКП(б) Обкомӗн вӑрман промышленность енӗпе ӗҫлекен секретарӗ пулма суйларӗ тата вӗсене ВКП(б) Обкомӗн бюро членӗсен составне кӗртрӗ.

Пленум Д. Ф. Дубинин юлташа ВКП(б) Обкомӗн промышленноҫпа транспорт отделӗн заведующийӗ пулма ҫирӗплетрӗ; урӑх ӗҫе куҫнӑ пирки Л. И. Красильников юлташа вӑл ӗҫрен хӑтарчӗ.

Чӑваш республикин тулашӗнчи урӑх ӗҫе куҫнӑ май Пленум И. Д. Катков юлташа ВКП(б) Обкомӗн бюро членӗсемпе Пленум членӗсен составӗнчен кӑларчӗ, Ф. М. Чайковский юлташа пленум членӗсен составӗнчен кӑларчӗ, П. В. Левашов юлташа пленум членӗсен кандидачӗсен составӗнчен кӑларчӗ; вӗренме кайнӑ май В. Н. Вишнев, Е. Г. Григорьев, А. М. Иванов, В. М. Шиверов юлташсене пленум членӗсен составӗнчен кӑларчӗ, вӗренме кайнӑ май Н. Д. Албутовпа К. С. Степанов юлташсене пленум членӗсен кандидачӗсен составӗнчен кӑларчӗ.

ВКП(б) Обкомӗн пленум членӗн тата кандидачӗн обязанноҫӗсене пурнӑҫа кӗртсе пыманшӑн Пленум М. И. Лапин юлташа ВКП(б) Обком пленумӗн членӗсен составӗнчен, В. И. Свешников юлташа пленум членӗсен кандидачӗсен составӗнчен кӑларчӗ.

ВКП(б) ОБКОМӖ.

ЧӐВАШ АССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМӖН УКАЗӖ

Чӑваш АССР Верховный Совечӗн V-мӗш Сессине пухасси ҫинчен

Чӑваш АССР Верховный Совечӗн V-мӗш Сессине 1941 ҫулти апрелӗн 14-мӗшӗнче Шупашкар хулинче пухас.

Чӑваш АССР Верховный Совет Президиумӗн Председателӗ
З. АНДРЕЕВА.
Чӑваш АССР Верховный Совет Президиумӗн Секретарӗ
Г. ГУСЕВ.

Шупашкар хули.
1941 ҫулти мартӑн 28-мӗш.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМӖН УКАЗӖ

Н. Д. Зелинский академике Ӗҫлӗх Хӗрлӗ ялав орденӗпе наградӑласси ҫинчен

Органикӑллӑ хими тӗлӗшӗнчи научнӑй проблемӑсем енӗпе тава тивӗҫлӗ пысӑк ӗҫсем тунӑшӑн, ҫуралнӑранпа 80 ҫул тултарнӑ май, Николай Дмитриевич Зелинский академике, малтан Ленин орденӗпе наградӑланӑскерне, **Ӗҫлӗх Хӗрлӗ Ялав орденӗпе** наградӑлас.

СССР Верховный Совет Президиумӗн Председателӗ
М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумӗн Секретарӗ
А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 ҫулти мартӑн 29-мӗш.

* * *

Ҫуркуннехи уйхир ӗҫӗсем

Грузире уйхирсемпе плантацисенче ҫурхи ӗҫсем пыраҫҫӗ. 50 пин гектар ҫине ҫурхи культурӑсем акнӑ. Ҫакӑ вӑл иртнӗ ҫулхинчен 4 хут нумайрах пулать.

Таджикистанри колхозсенче 5 пин гектар ҫӗре ҫӗрмамӑк акма ҫемҫетсе хатӗрленӗ. Ҫӗнӗрен 4 пин гектар ҫӗре хатӗрлесе ҫитереҫҫӗ.

ФЗО шкулӗсенче занятисене йӗркеллӗ тытӑнар

Вӑрман промышленноҫӗн кӑҫал уҫӑлнӑ ФЗО шкулӗсенче занятисем апрелӗн 15-мӗшӗнче пуҫланаҫҫӗ. 1941 ҫулта ҫак шкулсем урлӑ пирӗн республикӑра вӑрман промышленноҫӗ валли массӑллӑ профессиллӗ рабочисем пурӗ 2000 ҫын вӗрентсе хатӗрлемелле.

Партипе правительство ФЗО шкулӗсене тата унта вӗренекенсене пысӑк вырӑна хураҫҫӗ. Вӗренекенсем валли производство ӗҫне пысӑк пахалӑхпа вӗренме тата кӗске вӑхӑтра хӑйсен профессине алла илме условисем ҫителӗклӗ туса панӑ. Общежитисем, столовӑйсем валли лайӑх ҫуртйӗрсем уйӑрнӑ. Кашни шкултах хӗрлӗ кӗтессем тата клубсем пулаҫҫӗ.

ФЗО шкулӗсенче вӗренекенсем валли тӑхӑнмалли формӑллӑ тумтирсем ҫирӗплетнӗ. Кашни вӗренекенех ҫурма пальто, гимнастерка, брюки, пӗр мӑшӑр ботинка, сукноран ҫӗленӗ картус, 3 мӑшӑр носки параҫҫӗ. Ҫурма пальто петлици ҫинче «Ш ФЗО» тесе ҫыраҫҫӗ. Шкултан вӗренсе тухсан ҫак тумтирсем хӑйсен аллинех юлаҫҫӗ.

Халь шкулсенче вӗренекенсене кӗтсе илме хатӗрленеҫҫӗ. Тӳшек-минтер хатӗрӗсем илсе хунӑ, ҫуртйӗрсене, столовӑйсене юсаҫҫӗ. Занятисем пуҫланиччен формӑллӑ тумтирсене илсе килеҫҫӗ. ФЗО шкулӗсенче вӗренекенсем валли ырашпа тулӑ ҫӑнӑхӗ, аш-какай, сӗт, ҫӑмарта, пулӑсем, сахӑр, кӗрпесем, макаронсем т. ыт. продуктсем ҫителӗклӗ хатӗрлесе хунӑ.

Мартӑн 20-мӗшӗнче районсенче колхоз ҫамрӑкӗсене призыв йӗркипе ФЗО шкулӗсене вӗренме илме тытӑнчӗҫ. Партипе правительство вӑрман промышленноҫӗнче ФЗО шкулӗсем уҫасси ҫинчен йышӑннӑ постановленине колхоз ҫамрӑкӗсем пысӑк ҫӗкленӳпе тата савӑнӑҫлӑн кӗтсе илчӗҫ. Вӗсем хӑйсен ирӗкӗпех шкулсене вӗренме илме заявленисем пама тытӑнчӗҫ. Республика тӑрӑх пурӗ 700 заявленине яхӑн панӑ.

Ишлей районӗнче 34 вырӑна 71 заявлени, Хӗрлӗ Чутай районӗнче 38 вырӑна 50 заявлени. Ҫавӑн пекех ытти районсенче те заявленисем нумай панӑ. Ку фактсем ҫамрӑксем ФЗО шкулне вӗренме савӑнӑҫлӑн кайнине уҫҫӑн кӑтартса параҫҫӗ.

Призывӑн 9-мӗш кунӗ тӗлне вуникӗ районра ФЗО шкулӗсене вӗренме илсе ҫитернӗ. Республика тӑрӑх пурӗ 780 ҫынна яхӑн илнӗ. Куславкка, Сӗнтӗрвӑрри, Шӑхасан, Октябрьски т. ыт. районсем призыва ӑнӑҫлӑн вӗҫлерӗҫ. Ҫав вӑхӑтрах хӑшпӗр районсенче пысӑк ҫитменлӗхсем палӑраҫҫӗ. Чкаловски, Шӑмӑршӑ районӗсем призыва 8 кун кая юлса тытӑнчӗҫ.

Призыв комиссийӗсен хӑйсен ӗҫне пысӑк пахалӑхпа тата правительство ҫирӗплетнӗ срокра пурнӑҫлани кирлӗ. ФЗО шкулӗсене ҫирӗп сывлӑхлӑ тата тӗреклӗ ҫамрӑксене илмелле.

Призыв комиссийӗсем йышӑннӑ ҫамрӑксене апрелӗн 13-мӗшӗнче пӗрле пухса ФЗО шкулӗсене ӑсатмалла. Районри призыв комиссийӗсем вӗренме илнисене шкулсене вӑхӑтра ҫитерессишӗн ответлӑ пулса тӑраҫҫӗ. Колхозсен чугунҫул станцийӗсене ҫитиччен лашапа е машинӑпа леҫмелле. Чугунҫулпа кайнӑ чухне отряд начальникӗсене уйӑрса ҫирӗплетес пулать. Вӗсем ҫул ҫинче хӑйсен отрядӗнчи ҫынсемшӗн ответлӑ пулса тӑраҫҫӗ.

ФЗО шкулӗсен директорӗсен, вӑрманпромхозсемпе вӑрманпункчӗсен шкула вӗренме пыракан ҫамрӑксене кӗтсе илме пур енчен те хатӗр пулмалла. Вӗсен чугунҫул станцисенчен ФЗО шкулне ҫитме транспорт тупса памалла. Шкула ҫитсен культурӑллӑ-массӑллӑ ӗҫсем ирттермелле, санобработка тумалла тата общежитисене тӗрӗс вырнаҫтарса тухас пулать.

ФЗО шкулӗсенче занятисене вӑхӑтра пуҫлас тӗлӗшпе Чӑваш АССР вӑрман промышленность Халӑх Комиссариачӗ, унӑн вырӑнти предприятийӗсем тата Ӗҫ вӑйӗсен Резервисен Управленийӗ умӗнче пысӑк ӗҫсем тӑраҫҫӗ. Мӗншӗн тесен ФЗО шкулӗсенче общежитисем, столовӑйсем хатӗр мар, паянхи куна Ӗҫ вӑйӗсен Резервисен Управленине пӗр ҫурт та паман-ха. Вӑрман промышленность Халӑх Комиссариачӗн, вӑрманпромхозсен тата мехлесопунктсен ҫуртйӗрсем хатӗрлес тӗлӗшпе тимлӗн ӗҫлес пулать. Ҫуртйӗрсене тепӗр 4—5 кунтан пӗтӗмпех хатӗрлесе ҫитермелле. Ку енчен партипе совет тата комсомол организацийӗсен практикӑллӑ пулӑшу памалла.

ФЗО шкулӗсенче мастерсене т. ыт. работниксене тупса ҫитернӗ. Мастерсен тата вӗсен помощникӗсен квалификацине ӳстерес тӗлӗшпе апрелӗн 1-мӗшпе 10-мӗш кунӗсенче Шупашкарта вунӑкунлӑх семинар ирттереҫҫӗ. Вӑрман промышленность Халӑх Комиссариачӗн семинара квалификациллӗ специалистсене уйӑрса ямалла.

Г. ИВАНОВ.

Ӗҫ вӑйӗсен Резервисен Чӑваш АССР Совнаркомӗ ҫумӗнчи Управленийӗн начальникӗ.

* * *

Пурӑнмалли ҫуртйӗр строительстви

1940 ҫулта Львов хулинче ҫӗмӗрӗлнӗ 122 ҫурта юсанӑ, ҫӗнӗрен 10 ҫурт тунӑ, 1.500 хваттере капитальнӑй ремонт тунӑ, 4 пин хваттере газификациленӗ. Пӗр Шевченко районӗнче кӑна 3000 ҫынна начар ҫуртсемпе подвалсенчен лайӑх хваттерсене куҫарнӑ.

1941 ҫулта пурӑнмалли ҫуртйӗр хуҫалӑхӗн нушисем валли 23 миллион тенкӗ — иртнӗ ҫултинчен 4 хут нумайрах параҫҫӗ. Кӑҫалхи ҫул ҫӗнӗрен вуншар ҫурт тӑваҫҫӗ, 5 пин хваттере газификацилеҫҫӗ.

Профессиллӗ Союзсен Пӗтӗм Союзри Центральный Совечӗн XI пленумӗ

Мартӑн 28-мӗшӗнче Мускавра Союзсен Ҫурчӗн Колоннӑй залӗнче Профессиллӗ Союзсен Пӗтӗм Союзри Центральный Совечӗн XI пленумӗ ӗҫлеме пуҫланӑ.

Пленумра ВЦСПС членӗсем тата членсен кандидачӗсем, профсоюзсен центральный комитечӗсемпе облаҫсенчи комитечӗсен руководителӗсем, фабрикӑсемпе заводсенчи тата вырӑнсенчи комитетсен председателӗсем, предприятисемпе учрежденисенчи профсоюз активисчӗсем пин те пилӗксӗр ҫын ытла пулнӑ.

ВЦСПС президиумӗ сӗнӳ панипе пленум ҫакӑн пек кун йӗркине ҫирӗплетет: 1941 ҫулти халӑх хуҫалӑх планне тултарас тӗлӗшпе профсоюз организацийӗсем мӗнле ӗҫлени ҫинчен; профессиллӗ союзсен 1941 ҫулти бюджечӗ ҫинчен.

Пӗрремӗш ыйту тӑрӑх ВЦСПС секретарӗ Н. М. Шверник юлташ доклад тунӑ, ӑна нумайччен алӑ ҫупса кӗтсе илнӗ.

— ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ йышӑннӑ решенисем,—тет Шверник юлташ, — ҫӗнтерӳллӗ социализм строительствин чи кирлӗ задачисене палӑртса тӑраҫҫӗ. Вӗсем Совет Союзне ҫӗнӗ ҫӗнтерӳсем тума, промышленноҫпа транспорта хӑпартса пырассишӗн, социализмлӑ халӑх хуҫалӑхне малалла хӑпартса пырассишӗн кӗрешме мобилизацилеҫҫӗ.

СССР Союзӗн 1941 ҫулти халӑх хуҫалӑхне вӑйлатмалли планне тултарас тӗлӗшпе тумалли калама ҫук пысӑк задачӑсем мӗнпур организацисене, вӑл шутрах профессиллӗ союзсене те ӗҫе лайӑхлатма хушаҫҫӗ. Вӗсем, пуринчен малтан, социализмлӑ ӑмӑртӑва, стахановла движенине, производствӑллӑ канашлусене ертсе пырас ӗҫе тата ӗҫукҫи тӗлӗшӗнчи ӗҫе татӑклӑнах лайӑхлатма тивӗҫлӗ.

Шверник юлташ союзсен центральный комитечӗсенче тата фабрикӑсемпе заводсен комитечӗсенче социализмлӑ ӑмӑртӑва час-часах формально-бюрократла, канцелярла ертсе пыни ҫинчен калакан фактсене илсе кӑтартать. Йывӑр машиностроенири рабочисен профсоюзӗн центральный комитечӗ юлашки ултӑ уйӑх хушшинче предприятисенче социализмлӑ ӑмӑрту мӗнле пыни ҫинчен тӑракан ыйтӑва пӗр хут кӑна сӳтсе-явнӑ.

Ҫак союз центральный комитечӗн работникӗсем Горловкӑри машиностроительнӑй заводра час-часах пулнӑ, анчах та вӗсем ҫакӑн ҫине ҫавӑрӑнса пӑхман: кунта ӗҫлекенсенчен 90 процентӗ ӑмӑртӑва хутшӑннӑ пулсан та иртнӗ ҫулта производство планӗ тулман. Ҫак предприятире социализмлӑ ӑмӑртӑва ӗҫлӗн ертсе пырас вырӑнне, ӑмӑрту ҫинчен шавланипе ирттерсе янӑ. Январь уйӑхӗнчи 20 кун хушшинче кӑна Горловкӑри заводри рабочисемпе служащисен пӗрлехи пухӑвӗсенче социализмлӑ ӑмӑртӑва сарса ярасси ҫинчен чӗнсе калакан ултӑ ҫырӑва сӳтсе-явнӑ.

Центрти хура металлургири рабочисен союзӗн центральный комитечӗн примерӗ тӑрӑх Шверник юлташ заводсенчи комитетсене мӗнле ертсе пыма юраманнине кӑтартса панӑ. Выксӑри заводра союз центральный комитечӗн тӑватӑ ҫынлӑ бригади 15 кун ирттернӗ. Анчах та бригада завкома пулӑшу паман, вӑл предприятири профсоюз ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсен спискне тунӑ, ҫав ҫитменлӗхсене пӗтерме сӗннӗ те, урӑх нимӗн те туман.

— ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ, — тет Шверник юлташ, — стахановла движение пур майсемпе те вӑйлатса пырас задача лартрӗ, стахановецсен пуҫарулӑхне ӗҫ тухӑҫлӑхне хӑпартнӑ ҫӗре, производствӑн пысӑк та кирлӗ задачисене татса панӑ ҫӗре, производствӑн кая юлса пыракан участокӗсене малалла туртса кӑларнӑ ҫӗре ярас задача лартрӗ.

Производствӑллӑ канашлусем мӗнле ӗҫлемелли ҫинчен, ӗҫе организациленӗ ҫӗрте вӗсем мӗнле вырӑн йышӑнса тӑмалли ҫинчен докладчик тӗплӗн калать. Профсоюз организацийӗсем ҫакна пурнӑҫа кӗртме тивӗҫлӗ: производствӑллӑ канашлусенче график тӑрӑх ӗҫлесси ҫинчен, оборудованипе пӗтӗмӗшпех усӑ курасси ҫинчен, простойсене, аварисене тата продукцири брака хирӗҫ кӗрешесси ҫинчен тӑракан ыйтусене сӳтсе-явмалла. Шверник юлташ тинӗс транспортӗнчи рабочисен союзӗн центральный комитечӗ производствӑллӑ канашлусене ертсе пырас тӗлӗшпе мӗнле ӗҫленине вӑйлӑн критикленӗ.

Ӗҫ дисциплинине ҫирӗплетес ӗҫре профсоюзсем питех те ответлӑ вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ. Вӗсем массӑсем хушшинче кирлӗ пек ӗҫлесе пырса, прогулсене пӗтӗмӗшпех пӗтермелле тума тивӗҫлӗ. Производствӑри тасалӑхпа культурӑшӑн профсоюз организацийӗсем кунсеренех кӗрешмелле. Кашни рабочинех пылчӑкпа тирпейсӗрлӗхе юратман ҫын пулма вӗрентсе воспитани парас пулать.

XVIII партконференци лартнӑ задачӑсене пурнӑҫа кӗртесси вӑл профсоюз организацийӗсен ӗҫукҫи тӗлӗшӗнчи ӗҫне тӗпренех лайӑхлатма хушать. Вӗсем ҫакна тума тивӗҫлӗ: лайӑх ӗҫлекенсене материально хавхалантармалли принципа ҫирӗппӗн пурнӑҫа кӗртсе пымалла, уравниловкӑна хирӗҫ татӑклӑн кӗрешмелле. Вӑтам машиностроени предприятийӗсенче ӗҫшӗн тӳленӗ ҫӗрте питех те пысӑк йӗркесӗрлӗхсем нумай, анчах та ҫак союзӑн центральный комитечӗ ҫав ҫитменлӗхсене пӗтерес тӗлӗшпе нимӗн те тумасть. Кӑнтӑрти автомобиль транспортӗнчи рабочисен союзӗн центральный комитечӗ облаҫсенчи комитетсен ӗҫукҫи тӗлӗшӗнчи ӗҫне бюрократла ертсе пырать. Кунта ӗҫукҫи фондне мӗнле расходланине контроллемелли йӗрке ҫинчен инструкци хатӗрленӗ, ҫав инструкци 23 страницӑллӑ, унта — 55 пункт, 154 подпункт тата 21 формула. Ҫак канцеляристла творчество продуктӗнче профсоюз работникӗсене пӑтраштарса яма кӑна пултаракан уҫҫисӗр положенисемпе формулӑсем туллиех.

— Предприятисенче ӗҫӗн опытлӑ-статистикӑллӑ нормисем пысӑкрах вырӑн йышӑнса тӑнӑ чухне, — тет малалла Шверник юлташ, — уравниловкӑна пӗтересси ҫинчен чӑнласа калаҫма май ҫук. Профсоюз организацийӗсем ҫакна пурнӑҫа кӗртме тивӗҫлӗ: опытлӑ-статистикӑллӑ нормӑсем вырӑнне ӗҫӗн техникӑллӑ нормисем туса хумалла, вӗсене ӗҫе кӗртни оборудованипе пӗтӗмӗшпех усӑ курма тата лайӑх ӗҫлекенсене материально хавхалантарма май парать.

Профсоюз организацийӗсем, рабочисем ӗҫ нормисене тултарса тата ирттерсе тултарса пыччӑр тесе, куллен-кун тӑрӑшма тивӗҫлӗ, мӗншӗн тесен ҫакӑ вӑл — ӗҫ тухӑҫлӑхне хӑпартмалли тата рабочисен ӗҫукҫине ӳстерсе пымалли чи паха та кирлӗ условисенчен пӗри.

Малалла Шверник юлташ пӗр-пӗрин опытне илес ӗҫре, ӗҫӗн малта пыракан меточӗсене мӗнпур рабочисем вӗренсе алла илес ӗҫре стахановла шкулсем калама ҫук пысӑк вырӑн йышӑнса тӑнине паллӑ тӑвать. Вӑл стахановла шкулсенче вӗреннӗ хыҫҫӑн рабочисем нормӑсене тултарма тата ирттерсе тултарма пуҫлани ҫинчен калакан ӗнентерӳллӗ тӗслӗхсем нумай илсе кӑтартать.

Халӑх хуҫалӑх планне тултарассишӗн пыракан кӗрешӳре профсоюзсен культурӑллӑ-воспитаниллӗ ӗҫӗ пысӑк вырӑн йышӑнса тӑма тивӗҫлӗ. Шверник юлташ ҫавӑн пекех ӗҫ вӑхӑтӗнче тӗрлӗрен канашлусемпе пухусем ирттерессине пӗтерме кирли ҫинчен калать, ун пек йӗрке хӑшпӗр ҫӗрте халӗ те пур-ха.

Хӑйӗн доклачӗн вӗҫӗнче Шверник юлташ ҫапла кӑтартса парать: эпӗ пуринчен ытларах ҫитменлӗхсем ҫинче чарӑнса тӑтӑм, тет. Анчах та ҫакӑ вӑл профсоюз организацийӗсен ӗҫӗнче лайӑх образецсем ҫуккине пӗлтермест. Анчах та хальхи вӑхӑтра, рабочи класс умне, пирӗн социализмлӑ тӑван ҫӗршыври ӗҫсыннисем умне Ленинӑн—Сталинӑн аслӑ партийӗ промышленноҫпа транспорт ӗҫне лайӑхлатас задача, 1941 ҫулти халӑх хуҫалӑхне вӑйлатмалли плана тултарас тата ирттерсе тултарас задача лартнӑ вӑхӑтра, профсоюз организацийӗсен ӗҫне лайӑхлатмалли ҫулйӗрсене тӗрӗсрех палӑртса хурас тесе, мӗнпур ҫитменлӗхсене татӑклӑн уҫса парасси — пирӗн обязанность пулса тӑрать.

— Хамӑн докладра, — тет Шверник юлташ, — эпӗ пуринчен ытларах профсоюзсен центральный комитечӗсен ӗҫне хытӑ критиклерӗм. Пирӗн центральный комитетсем профсоюзсен пӗтӗм ӗҫӗшӗн ответлӑ пулса тӑрассине хӑпартас пулать. Хӑшпӗр центральный комитетсене сиенлӗ чиртен — лӑпланса ларассинчен сыватас пулать.

Пленум задачи — фабрикӑсемпе заводсенчи, облаҫсенчи комитетсен тата центральный комитетсен ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене пӗтермелли ҫулйӗрсене палӑртса хурасси, вӗсен ӗҫне ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ лартнӑ требованисен виҫипе танлаштариччен хӑпартасси пулса тӑрать.

Профсоюзсем пӗтӗм рабочи класа, промышленноҫпа транспортри мӗнпур работниксене 1941 ҫулти халӑх хуҫалӑх планне тултарас ӗҫе мобилизацилеме тивӗҫлӗ.

Ленин—Сталин партийӗн ялавӗ айӗнче эпир социализмлӑ Тӑван ҫӗршыв ырлӑхӗшӗн, коммунизм ырлӑхӗшӗн ҫӗнӗ чаплӑ ҫӗнтерӳсем тӑвӑпӑр!

Шверник юлташӑн юлашки сӑмахӗсене саламласа, пленум участникӗсем нумайччен алӑ ҫупаҫҫӗ.

Мартӑн 29-мӗшӗнче пленумра Шверник юлташ доклачӗ тӑрӑх пренисем пуҫланнӑ. (ТАСС).

ССР СОЮЗĔН СОВНАРКОМĔНЧЕ

Хуратăпраллă мар тăрăхри колхозсенче тата совхозсенче тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвасси çинчен

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ «Хуратăпраллă мар тăрăхри колхозсенче тата совхозсенче тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвасси çинчен» постановлени йышăннă.

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ ССР Союзĕн Наркомземĕ, республикăсенчи, облаçсенчи тата районсенчи совет органĕсемпе çĕрĕç органĕсем СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) 1935 çулти декабрĕн 19-мĕшĕнче «Хуратăпраллă мар тăрăхри облаçсенчи, крайсенчи тата республикăсенчи колхозсене организаципе хуçалăх тĕлĕшĕнчен тĕреклетесси тата ялхуçалăхне çĕклентересси çинчен» йышăннă постановление — çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвас тата ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне ӳстерес енĕпе — çителĕксĕр пурнăçа кĕртнине палăртнă.

Хуратăпраллă мар республикăсемпе облаçсенче çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвас плана 1940 çулта 38,5 процент кăна пурнăçа кĕртнĕ. Машинно-тракторнăй станцисен мелиораци ĕçĕсене тумалли машинисемпе çителĕксĕр усă кураççĕ. Тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвас тата уйрăмах вĕсене пурнăçа кĕртсе пырас ĕç халĕ те çаплах япăх тăрать.

Хуратăпраллă мар тăрăхри ялхуçалăхне çĕклентерессине малалла хăвăртлатас тесе, тăпран çимĕçлĕхне пысăклатас, тырпул тухăçлăхне ӳстерес тата хуратăпраллă мар тăрăхри колхозсемпе совхозсенчи йышлансах пыракан выльăх-чĕрлĕхсене валли апат бази çирĕп пулмалла тăвас тесе, ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ **çапла йышăннă:**

Архангельск, Вологда, Горький, Иваново, Калинин, Киров, Ленинград, Молотов, Мускав, Орел, Рязань, Свердловск, Смоленск, Тула тата Ярославль облаçĕсенчи, Коми, Мордва, Мари, Тутар, Удмурт тата Чăваш АСС Республикисенчи, Белорус тата Карело-Финн СС Республикисенчи колхозсемпе совхозсенче курăк акмалли, хура выртакан тата акнă çĕртме пуссиллĕ пусуçаврăнăшсем тăвас.

I. КОЛХОЗСЕНЧЕ

1. Пусуçаврăнăшсене чи малтан йĕтĕн акакан колхозсенче, районсенчи вăрлăх хуçалăхĕсенче, выльăх-чĕрлĕхсен пысăк фермисене тытакан, выльăх апачĕ тумалли çĕрсем çителĕксĕр колхозсенче, хуласем сывăхĕнчи пахча-çимĕçсем лартса тăвакан колхозсенче тата çĕрулмине ĕçлесе тирпейлекен тата сахăр тăвакан промышленноçăн зонинчи колхозсенче тумалла:

а) йĕтĕн акакан колхозсенче пуринчен ытла 7—8 уйлă е 9 уйлă пусуçаврăнăшсем тумалла,—унта таса выртакан е пуринчен ытла викăпа сĕлĕ хутăш акнă çĕртме уйĕсем 1—2, кĕрхи культурăсем акнă уйсем 1—2, йĕтĕн уйĕ пĕрререн ытла мар, тимофеевкăпа хутăш акнă клевер уйĕсем 2 таран тата пучахлă çурхи тырăсем, пăрçа йышши культурăсем тата тымарçимĕçсем акнă уйсем 2—4 пулмалла;

б) йĕтĕн акман колхозсенче (çителĕклех нӳрĕ тăракан районсенче) пуринчен ытла 7—8—9 уйлă пусуçаврăнăшсем тумалла,—унта таса çĕртме уйĕ пĕрре, кĕрхи культурăсем акнă уйсем 2 таран, нумай çул ӳсекен курăксен уйĕсем 2 таран тата пучахлă çурхи тырăсем, пăрçа йышши пропашной культурăсем акнă уйсем 3—4 пулмалла;

в) хуратăпраллă мар тăрăхри хĕвелтухăç енчи районсенче, кĕрхи тырăсене май пур таран таса çĕртме уйне акни кирлĕ вырăнсенче, пуринчен ытла 8—9 уйлă, пысăк колхозсенче вара 10 уйлă пусуçаврăнăшсем тумалла,—унта таса çĕртме пуссине кĕрхи тырăсем акнă уйсем 2 таран, нумай çул ӳсекен курăксен уйĕсем 2 таран тата пучахлă çурхи тырăсем, пăрçа йышши тата пропашной культурăсем акнă уйсем 3—5 пулмалла;

г) хăйăрлă çăмăл тăпраллă колхозсенче 4—5—6—7 уйлă, курăк акмалла мар пусуçаврăнăшсем тумалла, çĕртме пуссине люпин акассине анлăн сарса ямалла, кĕрхи тырăсем пулнă хыççăн çав уйсене пуринчен ытла пропашной культурăсем лартса усă курмалла;

д) çĕрулмине ĕçлесе тирпейлекен тата сахăр тăвакан заводсен зонинчи колхозсенче пуринчен ытла 7—8—9 уйлă пусуçаврăнăшсем тумалла,—унта çĕрулми е сахăр кăшманĕ лартнă уйсем 1—2, таса çĕртме уйĕ пĕрререн ытла мар, кĕрхи культурăсем акнă уйсем 1—2, çурхи ытти культурăсем акнă уйсем 2—3 тата нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2 таран пулмалла;

е) пахча-çимĕçсем нумай тăвакан колхозсенче 6—7—8 уйлă пусуçаврăнăшсем тумалла,—унта нумай çул ӳсекен курăксен уйĕсем 1—2, пахча-çимĕç культурисем тата çĕрулми лартнă уйсем 3—4 тата тĕштырăсем акни 1—2 уй пулмалла е çакăн пек колхозсенче икĕ пусуçаврăнăш — пахча-çимĕçсене валли тата уй-хирти культурăсене валли тумалла; органикăллă удобренисем çителĕклех пур колхозсенче, нумай çул ӳсекен курăксем акнисĕрех, пахча-çимĕçсен пусуçаврăнăшне тума ирĕк памалла;

ж) çарансем çине тата кĕтӳ вырăнĕсем çине акакан курăксен вăрлăхĕсене тăвакан районсенчи колхозсенче пĕрре акнă курăксемпе 3—4 çул хушши вăрлăхлăх усă курмалли пусуçаврăнăшсем тумалла.

2. Колхозсенче халиччен тунă пусуçаврăнăшсем колхозсен хуçалăхне малалла аталантарма май параççĕ пулсан тата пусуçаврăнăшсене пурнăçа кĕртнĕ çулта акмалли заданисене тĕрĕс вырнаçтарма та май параççĕ пулсан, вара çав пусуçаврăнăшсенех хăвармалла.

3. Нумай çула пыракан курăксем уй-хирти пусуçаврăнăшсенче пĕр-пĕр уйсене пĕтĕмĕшпех те, çавăн пекех уйсен пайĕсене те йышăнма пултараççĕ, вĕсемпе 2 çул хушши усă курма юрать.

4. Çакăн пек тăвас: кашни колхозра, правило пекех, уй-хирти пусуçаврăнăш пĕрре пулмалла.

Кантăр, каучуконоссем е махорка чылай акакан колхозсенче ятарласах тунă пусуçаврăнăшсем пулма пултараççĕ.

5. Выльăх-чĕрлĕх фермисене валли выльăх апачĕсем акмасăрах çителĕклĕ хатĕрлеме çук колхозсенче, çавăн пекех тата, уй-хирти пусуçаврăнăшсем инçетре пирки, унта силос культурисем, тымар-çимĕçсем тата симĕслех выльăхсене çитермелли культурăсем акни усăллă мар колхозсенче, выльăх-чĕрлĕх апачĕн базине организацилес тĕллевпе, уйхир пусуçаврăнăшсене тунипе пĕр вăхăтра, выльăх апачлăх культурăсем акмалли пусуçаврăнăшсем тумалла.

Курăксем тăпрана лайăхлатнипе лайăхрах усă курас тесе, выльăх апачĕ культурăсен пусуçаврăнăшне тĕштырăсем, техникăллă тата пахча-çимĕç культурисем акассине кĕртмелле.

6. Республикăсен Совнаркомĕсемпе облисполкомсене 3 уйăх хушши срокра районсене акмалли лаптăксем тĕлĕшпе, çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвас садсемпе çырла вырăнĕсем ĕрчетес çавăн пекех выльăх апачĕ туса илмелли, анчах тухăç сахал паракан вырăнсене халĕ тăвакан пусуçаврăнăшсем пĕтĕмпех пурнăçа кĕрсе çитес вăхăт тĕлне лайăхлатас тĕлĕшпе заданисем çитерсе пама хушас.

Вырăнсенчи совет органĕсене тункатасене кăкласа, вĕтлĕхсене тасатса тата шурлăхсене типĕтсе çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвасси вырăнне кĕтӳ çӳрекен вырăнсемпе çарансене сухалама чарас, çакă вăл усă куракан çĕрĕн хисепне ӳстерни пулмасть тата чылай чухне выльăх-чĕрлĕх ĕрчетессине чăрмантарса тăрать.

7. Çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвас ĕçе лайăхлатма ССР Союзĕн Наркомземне, республикăсен Совнаркомĕсене тата хуратăпраллă мар тăрăхри облаçсен облисполкомĕсене çак ĕçсене тума хушас:

а) МТС-сен çулталăклăх планĕсене шыв сăрхăнмалли канавсем чавас, тункатасене кăклас, вĕтлĕхсене тасатас, çарансене тата кĕтӳ çӳрекен вырăнсене тĕпренех лайăхлатас ĕçсене, çавăн пекех çĕнĕ çĕрсене сухалас тата кăпкалатас ĕçсене кĕртмелле тата çак ĕçсене пурнăçа кĕртнине тăтăшах тĕрĕслесе тăмалла;

б) мелиораци ĕçĕсене тума МТС-сене çирĕпрех рамăллă плугсем, тунката кăкламалли, мелиораци ĕçне тумалли тата ытти машинăсем те, мĕн чухлĕ çĕнĕ çĕрсене акмалла тумаллине кура, çителĕклĕ памалла.

Çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвас ĕçсене туса пĕтернĕ МТС-сенчен мелиораци ĕçĕсене тумалли машинăсене ытти МТС-сене, тункатасем кăклама, вĕтлĕхсене тасатма, шурлăхсене типĕтме задани панă, анчах вĕсен кирлĕ инвентарь çук МТС-сене, памалла.

ССР Союзĕн Наркомземне, республикăсен Совнаркомĕсене тата хуратăпраллă мар тăрăхри облаçсен облисполкомĕсене кашни çулленех хĕллехи вăхăтра мелиораци ĕçĕсене тумалли машинăсене юсамалла тума хушас, çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвас тĕлĕшпе ĕçсем пуçланнă тĕле пĕтĕм инвентарь хатĕр пултăр.

Çакăн пек тăвас: ССР Союзĕн Наркомземĕ республикăсен Совнаркомĕсемпе тата облисполкомсемпе пĕрле кашни çулленех республикăсен наркомземĕсем тата облаçсен çĕрĕç пайĕсем çĕнĕ çĕрсене акмалла туни çинчен тăратакан отчетсене пăхса тухать тата инвентаризаци чухне палăртни тăрăх, МТС-сенчи машинăсене çĕнĕрен валеçсе памалли тата, çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвас тĕлĕшпе панă заданисене кура, МТС-сене машинăсем кӳрсе пымалли плансене çирĕплетет.

8. ССР Союзĕн Наркомземне, республикăсен Совнаркомĕсене тата облисполкомсене çĕнĕ çĕрсене акмалла тума план хатĕрлеме, çав ĕçсем мĕн хака ларассине палăртма,—ку ĕçе çĕнĕ çĕрсене акмалла тума укçан тухакан расходсен пĕр пайне государство укçипе витессине асра тытса тумалла—тата çак плана çирĕплетме ССР Союзĕн Совнаркомне тăратма хушас.

9. ССР Союзĕн Наркомземне хуратăпраллă мар тăрăхра çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвас тĕлĕшпе ĕçленĕ çĕрти ĕç нормисене, горючи расходламалли нормăсене тата бригадирсене, трактористсене тата прицепщиксене ĕçшĕн тӳлемелли йĕркесене пĕр уйăх хушшинче хатĕрлесе, çирĕплетме ССР Союзĕн Совнаркомне тăратма хушас.

10. Хуратăпраллă мар тăрăхри колхозсене хăйсене çирĕплетсе панă тата çĕнĕ çĕрсене акмалла тăвассин планне кĕртнĕ çĕрсем çинче иртнĕ вăхăтра вăрман каснă лаптăксене тункатасенчен тасатма тата вĕтлĕхсене те тасатма ирĕк парас.

11. Вологда, Горький, Калинин, Киров, Ленинград, Молотов, Свердловск, Смоленск, Ярославль, Иваново, Мускав облисполкомĕсене, Удмурт АССР тата Белорус ССР Совнаркомĕсене, кашни хутрах Главлесоохранăн территориальнăй управленийĕсемпе килĕшсе, колхозсене вĕсене водоохраннăй зонăра çирĕплетсе панă çĕрсем çинче вĕтлĕхсене тата вăрман участокĕсене, акмалли çĕр хушшине савăлла кĕрсе тăракан тата тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тума чăрмантаракан вĕтлĕхсемпе вăрман таткисене, тасатса акмалли çĕр тума ирĕк пама право парас. Колхозсем вĕтлĕхсене тата вăрман участокĕсене тасатса акмалли çĕр тăвассине кашни колхоза валли çĕнĕ çĕрсене акмалла тума панă план тăрăх пурнăçа кĕртмелле.

12. Хуратăпраллă мар тăрăхра тулă акса тăвакан çирĕп база тума мĕн кирлисем пурте пуррине палăртас та хуратăпраллă мар тăрăхри республикăсен Совнаркомĕсене, облисполкомсене, райисполкомсене, МТС-сене, совхозсене тата колхозсене кĕрхи тата çурхи тулă акассине малалла сарса пыма кирли çине кăтартса парас, — хуратăпраллă мар тăрăха Совет Союзĕн тулă акса тăвакан чылаях пысăк вырăнта тăракан районĕ туса хумалла пултăр.

13. Колхозсем колхоз уй-хирĕсен тухăçлăхне ӳстерес çĕрте пысăк вырăн йышăнса тăракан тислĕке пит те çителĕксĕр пăхса усранине тата унпа çителĕксĕр усă курнине палăртас.

ССР Союзĕн Наркомземне, республикăсен Совнаркомĕсене, облаçсен тата районсен исполнительнăй комитечĕсене, колхозсен председателĕсене 1941—1942 çулсем хушшинче кашни выльăх-чĕрлĕх ферми тата кашни вите патĕнчех тислĕк усрамалли — унтах чи простой майпа жижеприемник (шĕveксем пухăнса тăмалли) — тума хушас.

Колхозсене çаксене туса пыма сĕнес:

а) выльăх-чĕрлĕх фермин заведующийĕ е старший конюх тислĕке тĕрĕс пăхса усрассине тата ăна вăхăтра уя кăларассине пурнăçа кĕртсессĕн, вĕсене пĕр хӳт, хавхалантарас шутпа, 10 ĕçкунĕнчен пуçласа 20 ĕçкунĕ таран шутласа памалла; ĕçкунĕсене шутласа парассине тислĕке уя кăларнă хыççăн тумалла;

б) çакăн пек йĕрке тумалла: кашни колхозник килĕ колхозниксен килĕнчи выльăх-чĕрлĕхсенчен пулакан тислĕке паллă хисеп чухлĕ пĕрлешӳллĕ уя тăкма патăр;

в) пĕрлешӳллĕ уя тăкма тислĕк паракан колхозниксене выльăх айне сарма улăм тата торф памалла, тислĕке уя кăларма тата выльăх айне сармаллине турттарса пыма транспортпа пулăшмалла;

г) колхоза тислĕк паракан колхозниксен килĕсене кĕтӳ çӳретмелли вырăнсемпе те ытларах усă курма май памалла.

14. Хуратăпраллă мар тăрăхри республикăсен Совнаркомĕсене, облаçсен тата районсен исполнительнăй комитечĕсене пусуçаврăнăшсем тунă чухне ялхуçалăх культурисене облаçсем, районсем тата колхозсем тăрăх вырнаçтарассине тĕрĕс пурнăçа кĕртме хушас,—кăна çаксене хисепе илсе тумалла:

а) кашни колхозăн конкретлă уйрăмлăхĕсене тата унăн производстви малашне мĕнле аталанса пырассине хисепе илмелле, вара района мĕн чухлĕ акма кăтартса панине обязательнăй тултармалла;

б) промышленноçлă центрсем тата пысăк хуласем тавра çĕрулмипе пахча-çимĕçсен тата сĕт-çу, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли базăсем тумалла;

в) ялхуçалăх продукчĕсене ĕçлесе тирпейлекен промышленноçа валли ялхуçалăх чĕртаварне сывăхри колхозсенчен памалла, инçете турттарнă чух пăсăлакан продукцине (çĕрулми, пахча-çимĕçсем тата ыттисем те) инçете турттарассине пĕтермелле;

г) колхозсенче пахча-çимĕçсем тата техникăллă культурăсем лартса ӳстерме техникăллă база пурри-çуккине хисепе илмелле;

д) уйрăм колхозсене техникăллă культурăсем хăйсене акма май пурринчен ытлашши актармалла мар.

Пусуçаврăнăшсем тунă чухне çаксене пурнăçа кĕртмелле:

а) колхозсен мĕнпур çĕрĕсемпе лайăх усă курмалла тата колхоз производствин пур отраçлисене те пĕр-пĕринпе тĕрĕс çыхăнтарса аталантарса пымалла;

б) чи хаклă культурăсене пусуçаврăнăшсенче çав культурăсене валли çĕре лайăхлатакан культурăсем хыççăн акмалла, çĕре ĕçлеме, çемçетме тата ӳсен-тăрансене пăхса ӳстерме тĕрĕс системăпа усă курмалла, çавăн чухне малта пыракан агротехникăна тата ялхуçалăхĕнчи малта пыракансен практикăллă опытне анлăн ĕçе кĕртсе пымалла;

в) выльăх апачлăх культурăсем акмалли пусуçаврăнăшсем туса, акмасăрах выльăх апачĕ тумалли вырăнсене лайăхлатса, уйхир ĕçĕнчи, пахча-çимĕçсем лартса тунă çĕрти тата ялхуçалăх чĕртаварĕсене ĕçлесе тирпейлекен промышленноçра пулакан каяшсемпе усă курса, йышлансах пыракан выльăх-чĕрлĕхсене валли апат бази çирĕп пулмалла тăвас пулать;

г) ялхуçалăх ĕçĕсен комплекслă механизацийĕ валли чи лайăх условисем тумалла, колхозсенче ĕçе тĕрĕс организацилемелле тата ĕç тухăçлăхне ӳстерсех пымалла;

д) пур культурăсене те чи паха тата лайăхлатнă вăрлăхсемпе—селекциллĕ, çавăн пекех вырăнти сортлă вăрлăхсемпе акмалла;

е) нумай çула тата пĕр çула пыракан курăксен вăрлăхĕсене курăк вăрлăхĕсем памалли государство заданисене тултармалăх тата колхозсене хăйсене кирлĕ чухлĕ тумалла, çавăн пекех вăрлăх хуçалăхĕсен тата вăрлăх рассадникĕсен районĕсенче нумай çула пыракан курăксен сортлă вăрлăхĕсене тумалла;

ж) садсем тата çырла вырăнĕсем йышăнса тăракан лаптăксене малалла сарса пымалла;

з) торф кăларнă вырăнти лаптăксемпе ялхуçалăх культурисем акма усă курмалла;

и) пусуçаврăнăшĕнче уйсене тăвайккисен урлăш еннелле туса, тăвайккисене туран анаталла сухалама таткăланах чарса, çырмасенче тата хăйăрлă вырăнсенче вăрман ĕрчетес, çĕремлентерсе, йăмра-хăва лартса тата ытти майпа та тăпрари ӳсен-тăрансене кирлĕ япаласем шывпа юхса каяссипе е çилпе вĕçсе каяссипе кĕрешмелли ĕçсене пурнăçа кĕртмелле.

16. Пусуçаврăнăшĕнче культурăсене вырнаçтарнă чухне çаксене хисепре тытмалла:

а) нумай çула пыракан курăксене пучахлă тырăсен айне акмалла;

б) пучахлă тырăсене 2 çул хушшинчен ытла пучахлă тырăсем хыççăн акмалла мар;

в) йĕтĕн-долгунеца пĕтĕмпех икĕ çул хушши клевер пулнă вырăна акмалла;

г) уй-хирти пусуçаврăнăшĕнче çĕрулмине, правило пекех, кĕрхи культурăсем хыççăн клевер пулнă тата пăрça йышши культурăсем пулнă вырăна лартмалла;

д) кĕрхи тулăна, правило пекех, хура выртнă тата ир сухаланă çĕртме пуссине акмалла, çурхи тулăна вара клевер пулнă вырăнта, пропашной тата пăрça йышши культурăсем хыççăн, çавăн пекех çемçетнĕ тата таса çĕртме пуссине акнă кĕрхи тырăсем хыççăн акмалла.

17. Республикăсен Совнаркомĕсене, облисполкомсене тата СССР Наркомземне хуратăпраллă мар тăрăхри колхозсенче пусуçаврăнăшсем тăвас (пусуçаврăнăшсем тумалли проекта, йышăннă пусуçаврăнăшсем çине куçмалли тата пусуçаврăнăшсене натура çине куçармалли плана хатĕрлес) ĕçе, çавăн пекех пур пек пусуçаврăнăшсене йĕркелес ĕçе 4 çулран кая юлмасăр туса пĕтерме, ăна çулталăксем çине çапла пайласа тума хушас:

Облаçсемпе республикăсен ячĕсем	Колхозсен хисепĕ			
	1941 ç.	1942 ç.	1943 ç.	1944 ç.
Архангельск облаçĕ	100	300	400	400
Вологда облаçĕ	600	1200	1500	1400
Горький облаçĕ	1000	1200	1400	989
Иваново облаçĕ	800	1200	1500	1531
Калинин облаçĕ	1600	2200	2700	3251
Киров облаçĕ	1100	1400	3800	3339
Ленинград облаçĕ	1000	1500	2300	2000
Молотов облаçĕ	400	600	1000	1197
Мускав облаçĕ	1100	1800	1996	—
Орел облаçĕ	800	1500	2400	2113
Рязань облаçĕ	350	700	1700	504
Свердловск облаçĕ	210	560	800	470
Смоленск облаçĕ	800	1500	2500	2587
Тула облаçĕ	400	800	1600	1344
Ярославль облаçĕ	700	1300	2000	2130
Коми АССР	75	150	300	124
Мари АССР	400	580	709	—
Мордва АССР	150	300	500	462
Тутар АССР	500	1000	1000	1000
Удмурт АССР	400	700	1000	432
Чăваш АССР	300	500	534	—
БССР	2000	1545	—	—
Карело-Финн ССР	50	100	150	200

Пусуçаврăнăш уйĕсене касса йĕркеленĕ чухне май килнĕ таран уйсен натурăра пур чиккисемпе усă курмалла.

Çапла тăвас: палăртса çирĕплетнĕ пусуçаврăнăшсем çине куçмалли (вĕсем тăрăх ĕçлеме тытăнмалли) тапхăр, уйсене касса уйăрнă çултан пуçласа шутласа, 4 çулран ытла пулмалла мар.

18. Пусуçаврăнăшсене палăртса хатĕрлеме тата туса йĕркелеме çакăн пек йĕрке тăвас:

а) МТС обслуживанийĕнче тăракан колхозсенче пусуçаврăнăшсем тăвас тĕлĕшпе тумалли ĕçсене организацилес тата тӳррĕмех ертсе пырас ĕçе МТС çине хураççĕ, пĕтĕм район тăрăх—районсенчи исполнительнăй комитетсем çине;

б) пусуçаврăнăш тумалли проекта хатĕрлессине (пусуçаврăнăшĕн никĕсĕсене палăртас ĕçе, уйсене вырнаçтарса тухмалли плана, пусуçаврăнăш çине куçмалли плана т. ыт. ĕçсене) тӳррĕмех колхозра правлени тăвать, çак ĕçе çĕрйĕркелекенпе, зоотехникпа тата ытти специалистсемпе пĕрле агроном ертсе пырать;

Колхозсен çĕрĕсен лайăх пахалăхлă планĕсем çук пулсан, çĕрсен планĕсене ӳкерсе илеççĕ;

в) колхозра палăртса хатĕрленĕ пусуçаврăнăш проекчĕ тĕрĕс пулнине, ăна государствăн планлă заданийĕсемпе килĕштерсе тунине, культурăсем мĕнле черетленсе пынине, уйсене мĕнле вырнаçтарса тухнине тата пусуçаврăнăш çине куçмалли плана районри çĕрĕç пайĕ тĕрĕслет, çакăн хыççăн пусуçаврăнăш тумалли проекта колхозниксен пĕрлехи пухăвĕ йышăнать тата районри исполнительнăй комитет çирĕплетет; ăна çирĕплетнĕ çĕрте обязательнăй йĕркепех колхоз председателĕ, проекта палăртса хатĕрленĕ çĕре хутшăнса ĕçленĕ агроном тата çĕрйĕркелекен пулмалла;

г) пусуçаврăнăшсен проекчĕсене натурăна куçарас (уйсем касса йĕркелес) ĕçе проектсене çирĕплетнĕ хыççăн пĕр уйăхлă срокран кая юлмасăр тăваççĕ (хĕллехи тапхăрсăр пуçне), çакăн хыççăн районри исполнительнăй комитет колхозсене çакăн пек документсем парать:

пĕр уйăхлă срокра—пусуçаврăнăшсене çирĕплетни çинчен çырнă протокол, вĕсем çине куçмалли план — агротехникăллă тĕп мероприятисене кăтартса парса, уйсене вырнаçтарса тухмалли чĕртеж, тата çитес çулти февраль уйăхĕнчен кая юлмасăр — колхоз çĕрĕсен планĕ, çав план çинче пусуçаврăнăшсен уйĕсене, улмаçырла йывăççисем тата нумай çул ӳсекен ытти йывăççсем лартнă вырăнсене т. ыттисене те кăтартса памалла.

Сӳлте асăннă документсенче халиччен туса йĕркеленĕ пусуçаврăнăшсем сыхланса юлаççĕ, çак документсене колхозсене çав пусуçаврăнăшсене районри исполнительнăй комитет çак постановленире палăртса панă йĕркепе тĕрĕслесе çирĕплетнĕ хыççăн параççĕ.

19. СССР Наркомземне, республикăсен Совнаркомĕсене тата облисполкомсене 1941—1942 çулсенче агрономсемпе çĕрйĕркелекенсене инструкцисем парас ĕçе туса иртерме тата кирлĕ чухлĕ техниксене, съемщиксене, колхозри мерщиксене, çавăн пекех тата торф кăларас тата унпа удобрени вырăнĕнче усă курас тĕлĕшпе ĕçлекен техниксемпе колхоз бригадирĕсене вĕрентсе хатĕрлеме хушас.

Хуратăпраллă мар тăрăхри облаçсемпе республикăсем валли курссенче вĕрентекенсен контингентне палăртса çирĕплетме СССР Наркомземне хушас.

20. Хуратăпраллă мар тăрăхри республикăсен Совнаркомĕсемпе облаçсен облисполкомĕсене çакна тума хушас: учрежденисемпе предприятисенче хăйсен специальноçĕ тăрăх ĕçлемен çĕрйĕркелекенсене çĕрйĕркелӳ ĕçне явăçтармалла, вĕсен ĕçĕн татти-сыпписĕр стажĕ сыхланса юлмалла.

21. Çапла тăвас: пусуçаврăнăшсем тумалли çулталăк планне тултарнăшăн тата ирттерсе тултарнăшăн, ĕçĕн пахалăхĕ лайăх пулсан, çĕрйĕркелекенсемпе агрономсем пĕр уйăхри ĕç укçи чухлĕ преми илеççĕ.

22. Хуратăпраллă мар тăрăхри республикăсен Совнаркомĕсемпе облаçсен облисполкомĕсене туса йĕркеленĕ пусуçаврăнăшсем тăрăх акмалли çĕр лаптăкĕсемпе таса çĕртмесен планĕсене колхозсем патне çитерме хушас.

23. Туса йĕркелекен пусуçаврăнăшсен тĕрĕслĕхĕшĕн ответлăха хуратăпраллă мар тăрăхри республикăсен Совнаркомĕсемпе облаçсен облисполкомĕсем çине хурас тата вĕсене районсенчи исполнительнăй комитетсем çирĕплетекен пусуçаврăнăшсене тăтăшах тĕрĕслесе тăмалла тума хушас.

Колхозсен правленийĕсене, районсенчи исполнительнăй комитетсене тата облаçсенчи çĕрĕç пайĕсене пусуçаврăнăшне çĕмĕрме чарас.

Республикăсен Совнаркомĕсемпе облаçсенчи исполнительнăй комитетсен решенийĕ тăрăх кăна пусуçаврăнăшне улăштарма юрать.

II. СОВХОЗСЕНЧЕ

24. 1941—1942 çулсенче пысăк хуласемпе промышленноçлă центрсем тавра вырнаçса тăракан совхозсенче, ăратлă выльăхсем, вăрлăх ĕрчетекен хуçалăхсенче курăк акăнакан уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас, пусуçаврăнăшсем туса йĕркелес тĕлĕшпе тумалли ĕçсене пур совхозсем тăрăх та 3 çул хушшинче туса пĕтерес:

а) вăрлăх ĕрчетекен совхозсенче 7—8—9—10-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕсем 1—2 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2 уй, тĕштырă культурисем тата пропашной культурăсем акнă уйсем 4—6 уй пулмалла;

б) сысна ĕрчетекен совхозсенче 7—8—9-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2 уй тата тĕштырă, тĕшлĕ пăрçа-ясмăк культурисем акнă, çĕрулми лартнă уйсем 4—6 уй пулмалла;

в) сĕт-какай тата пахча-çимĕç-сĕт совхозĕсенче 7—8—9-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксен уйĕсем 2—3 уй, тĕштырă культурисем, тĕшлĕ пăрçа-ясмăк культурисем акнă тата çĕрулми лартнă уйсем 4—5 уй пулмалла;

г) кайăк-кĕшĕк ĕрчетекен совхозсенче 8—9-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2 уй, тĕштырă культурисем тата пропашной культурăсем акнă уйсем 5—6 уй пулмалла;

д) конезаводсен хуçалăхĕсенче 7—8—9—10-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксен уйĕсем 3—5 уй, тĕштырă культурисемпе тĕшлĕ пăрçа-ясмăк культурисем акнă уйсем 3—5 уй пулмалла; конезаводсен пусуçаврăнăшсенче нумай çул ӳсекен курăксен 1—2 уйĕпе лашасем кĕтес ĕçре усă курма юрать;

е) сурăх ĕрчетекен совхозсенче 8—9-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 3—4 уй, тĕштырă культурисемпе тĕшлĕ пăрçа-ясмăк культурисем акнă уйсем 3—5 уй пулмалла;

ж) техникăллă культурăсен (йĕтĕн, кантăр тата каучуконоссем) совхозĕсенче 7—8—9-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2—3 уй, техникăллă культурăсем акнă уйсем 1—2 уй тата тĕштырă культурисем акнă уйсем 3—4 уй пулмалла;

з) сахăр кăшманĕ лартса тăвакан совхозсенче халхи вăхăтри 8-шар уйлă, ĕçе кĕртнĕ пусуçаврăнăшсенех хăварас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2 уй, пучахлă тĕштырă культурисем акнă уйсем 4 уй тата сахăр кăшманĕ акнă 1 уй шутланать;

и) Главспирт совхозĕсенче, правило пекех, 8—9-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2 уй, пропашной культурăсем (çĕрулми тата цикорий) акнă уйсем 2 уй, пучахлă тĕштырă культурисем тата тĕшлĕ пăрçа-ясмăк культурисем акнă уйсем 3—4 уй пулмалла; совхозсен пĕр пайĕ валли 10-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тума ирĕк парас, вĕсенче хура çĕртме уйĕсем 2 уй пулмалла.

к) махорка акса тăвакан совхозсенче халхи 7 уйлă пусуçаврăнăшсенех хăварас,—вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2 уй, махорка акнă уйсем 2 уй, тĕштырă культурисем акнă уйсем 2 уй шутланаççĕ; тата 6-шар уйлă пусуçаврăнăшсене хăварас, — вĕсенче тĕштырă культурисем акнă 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2 уй тата махорка акнă уйсем 3 уй шутланаççĕ;

л) СССР Наркоммясомолпромĕн (Заготскот, Скотооткорм, Главмясо тата Главконсервмясо) выльăх апачĕ тăвас тĕлĕшпе ĕçлекен хуçалăхĕсенче, правило пекех, 7—8—9-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тăвас, — вĕсенче таса çĕртме уйĕ 1 уй, нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2—3 уй, пропашной культурăсен уйĕ 1 уй е уйăн пĕр пайĕ, пучахлă тĕштырă культурисемпе тĕшлĕ пăрçа-ясмăк культурисем акнă уйсем 2—3 уй пулмалла.

Выльăх апачĕ тăвакан хăшпĕр хуçалăхсем валли уйлă пусуçаврăнăшсем вырăнне выльăх апачĕ тумалли культурăсен пусуçаврăнăшне тума, çавăн пекех уйлă пусуçаврăнăшсенче курăксен пĕр уйне тума ирĕк парас;

м) пахча-çимĕç совхозĕсемпе пахча-çимĕç-сĕт совхозĕсенче, çавăн пекех ытти енпе ĕçлекен совхозсенче, совхозăн конкретлă уйрăмлăхĕсене кура, пахча-çимĕçлĕ çакăн пек виçĕ йышши пусуçаврăнăшсем тăвас:

шăварса тăракан пахча-çимĕçлĕ пусуçаврăнăшсене пуринчен ытларах 3—4-шар уйлă тумалла, вĕсене ытларах хаклă пахча-çимĕç культурисем йышăнса тăмалла;

шăварса тăман пахча-çимĕçлĕ пусуçаврăнăшсене 5—6-шар уйлă тумалла, —вĕсенче пахча-çимĕç культурисем акнă уйсем 4—5 уй тата çĕрулми лартнă 1 уй пулмалла тата

шăварман пахча-çимĕçлĕ 7—8-шар уйлă пусуçаврăнăшсем тумалла,—вĕсенче нумай çул ӳсекен курăксем акнă уйсем 2—3 уй, тĕштырă культурисем акнă 1 уй тата пахча-çимĕçсемпе çĕрулми уйĕсем 4 уй пулмалла.

25. Совхозсен Халăх Комиссариатне, Наркомпищепрома, Наркоммясомолпрома тата хуласем çумĕнчи хуçалăхсен тресчĕсене пусуçаврăнăшсем тунă чухне çаксене тума хушас:

а) уйлă пусуçаврăнăшсем тунипе пĕр вăхăтрах, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç валли кирлĕ чухлĕ выльăх апачĕ хатĕрлеме çителĕклĕ виçепе, выльăх апачĕ тумалли культурăсен пусуçаврăнăшне те тумалла;

б) пусуçаврăнăшне кĕртмешкĕн совхозсенчи сухалама юрăхлă пур çĕрсене те палăртмалла, çакна тунă чухне вĕтлĕх катасене кăкласа, тасатса тата шурлăхсене типĕтсе акма юрăхлă тумалли çĕнĕ çĕрсене те шута илсе хумалла;

в) совхозсем тăрăх уйри пусуçаврăнăшсем, выльăх апачĕ тумалли культурăсемпе пахча-çимĕç культурисен пусуçаврăнăшсене тумалли схемăсене 2 уйăхлă срокра хатĕрлесе çирĕплетмелле;

г) совхозсенче çĕрйĕркелес ĕçе тата пусуçаврăнăшсен уйĕсене касса уйăрас ĕçе пĕтĕмĕшпех виçĕ çул хушшинче туса пĕтермелле;

д) кашни колхозрах нумай çул ӳсекен курăксен (клевер, тимофеевка тата ыттисем) вăрлăхĕсене кашни колхоз ыйтăвĕсене пĕтĕмĕшпех тивĕçтерме çителĕклĕ таран акса тăвас ĕçе организацилемелле, совхозсен Халăх Комиссариачĕн вăрлăх ĕрчетекен совхозĕсенче курăксен вăрлăхĕсене таварлăх акса тăвас ĕçе организацилемелле.

26. Çапла тăвас: кашни совхоз валли пусуçаврăнăшсене тата çав пусуçаврăнăшсем çине куçмалли плансене совхоз директорĕпе главнăй агрономĕ туса хатĕрлеççĕ, совхозри рабочиксен производствăллă канашлăвĕнче сӳтсе яваççĕ тата союза пăхăнса тăракан кашни совхоз тăрăх вĕсене ССР Союзĕн союзлă-республикăллă наркомачĕн Халăх Комиссарĕ çирĕплетет, республикăна пăхăнса тăракан кашни совхоз тăрăх — республика наркомачĕн Халăх Комиссарĕ çирĕплетет.

Совхозсенче туса йĕркеленĕ пусуçаврăнăшсене ССР Союзĕн союзлă-республикăллă тивĕçлĕ наркомачĕсен Халăх Комиссарĕсем ирĕк панă тăрăх кăна улăштарма пултараççĕ.

* * *

ССР Союзĕн Совнаркомĕ «Хуратăпраллă мар тăрăхри колхозсемпе совхозсенче тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвасси çинчен» йышăннă постановленире мĕнпур колхозниксене, МТС-семпе совхозсенчи работниксене, ялхуçалăх организаторĕсемпе специалисчĕсене, совет тата çĕрĕç органĕсене тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвассипе çыхăнса тăракан мĕнпур производствăллă тата агротехникăллă мероприятисене кашни колхозпа совхоз тăрăх тараннăн сӳтсе явма кирли çине, çавăн пекех тата ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне пур пайсемпе те хăпартса пырас шутпа ялхуçалăхĕнче малта пыракансемпе стахановецсен çитĕнĕвĕсемпе тата опычĕпе усă курма кирли çине кăтартса панă.

Йĕпреçсен тăрăшса ĕçлес пулать

Йĕпреç районĕ финанс планне тултарас тĕлĕшпе кашни кварталтах кая юлса пырать.

Мартăн 20-мĕшне ку район финанс планне мĕнпурĕ те 75,5 процент кăна тултарнă. Уйрăмăнах культсбор тата заем укçисене пухас ĕç начар пырать. Çавна пула культсбор укçине — 62 процент, единоличниксемпе колхозниксенчен заем укçи пухассине — 52,9 процент çеç тултарнă.

Финанс планне тултарас тĕлĕшпе çакăн пек япăх ĕçленин сăлтавĕ мĕнре-ха?

Калас пулать, районри финанс органĕсем хăйсен ĕçне тĕплĕн туса пымаççĕ, райсовет исполкомĕсемпе ялсоветсем финанс работникĕсен ĕçне çителĕксĕр тĕрĕслесе пыраççĕ.

Энтриел ялсоветĕ финанс планне тултарас тĕлĕшпе мĕнле ĕçленине тĕрĕслени çакна кăтартса пачĕ: çак ялсоветран 22 çын Йĕпреçре ĕçлеççĕ. Вĕсен государство умĕнчи парăмĕ 22846 тенкĕ шутланать; вĕсенчен чылайĕшĕсем иртнĕ çулхи парăмсене те парса татман. Государство умĕнчи парăма татманнисем хушшинче райфин пайĕнче ĕçлекенсем те пур. Акă, сăмахран, райфин пайĕнче бухгалтер пулса ĕçлекен Г. Тихонов юлташа илер. Унăн культсбор — 14 тенкĕ, самообложени — 70 тенкĕ, ытти парăмсене те пĕрле шутласан, пĕтĕмпе 121 тенкĕ ытла тӳлемелле.

Районри перекет кассинче ĕçлекен Васильевăн — 44 тенкĕ, стройматериалсен складĕн заведующийĕнче ĕçлекен В. Константиновăн — 96 тенкĕ, десятникре ĕçлекен Е. Даниловăн — 1628 тенкĕ ытла, районри перекет кассинче охранникре ĕçлекен И. Федоровăн — 893 тенкĕ ытла тӳлемелле.

Чылай ялсенче заем укçине ялти активистсем хăйсем те парса татман. Хумри Выçли ялсовет председателĕ Краснов заем укçине ку таринччен те тӳлесе татман. Çĕнĕ Чураш ялсовет председателĕ Богданов юлташ «Красный партизан» колхозра заем укçи пухас тĕлĕшпе уполномоченнăй пулса ĕçлет, анчах вăл заем укçине пухса пĕтерессишĕн тăрăшмасть, пĕтĕмпе 1615 тенкĕ пухмалла пулнă, 1149 тенкĕ çеç пухнă.

Перекет кассисем, комсодсем, заем укçи пухакан уполномоченнăйсем мĕнле ĕçленине тĕрĕсленĕ хыççăн райсовет исполкомĕ решени йышăннипех лăпланса ларнă. Кайрахпа вара çак ĕçе пĕрмаях туса пыма кирли çинчен райфинпайĕн заведующийĕ Козлов юлташ та, финанспа банк работникĕсен союзĕн райместком председателĕ Семенов юлташ та тата райфинпайĕнче, перекет кассинче ĕçлекен ытти работниксем те манса кайнă.

Райфинпайне çĕнĕрен ĕçлеме илнисене заем çырăнтарман. Заема çырăнса илмен работниксем ытти учрежденисемпе предприятисенче те чылай.

Укçа-тенкĕ пухас ĕçĕн ыйтăвĕпе мартăн 15-мĕшĕнче район центрĕнчи учрежденисемпе предприятисен руководителĕсен, комсодсемпе местком председателĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Çак канашлăва мĕнпурĕ те 20 çын кăна пынă.

А. МИХАЙЛОВ.

Колхоза кĕреççĕ

КАНАШ. Районри колхозсенче СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ пирĕн республикăри колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановленине ăнлантарса панă хыççăн, единоличниксем колхоза кĕме тытăнчĕç.

Кăçалхи çул районĕпе 240 хуçалăх колхоза кĕнĕ. Вăл хисепрен Çĕнĕ Ахпӳрт ялсоветĕнче—32 хуçалăх, Катек ялсоветĕнче—30 хуçалăх колхоза кĕнĕ.

И. КУДРЯВЦЕВ.

СĔНТĔР. Пушкăрт ялсоветне кĕрекен «Çĕнĕ çул» колхоза 3 хуçалăх, Муркашри «Авангард» колхоза икĕ хуçалăх кĕнĕ.

С. НАЛИМОВ.

Кашни колхоз çуракине тухма хатĕр пулмалла

(Редакцине килнĕ çырусем тăрăх)

Пирĕн Чăваш республики кăçал те Мари тата Мордва республикисемпе ăмăртса ĕçлет. Ăмăрту договорĕ тăрăх, вăтам шутпа кашни гектартан 1[illegible] центнер тĕштырă пухса кĕртмелле. Малта пыракан колхозсем кашни гектартан 100 пăт тĕштырă туса илессишĕн кĕрешеççĕ.

Вăйлă тырпул туса илесси çуракине тĕплĕн хатĕрленсе кĕтсе илнинчен нумай килет. Пирĕн республикăри колхозсем чылайĕшĕ çуракине тимлĕн хатĕрленчĕç. Кшавăшри «Осоавиахим» колхоз (Ишлей р.) çуракине пур енчен те хатĕрленсе çитнĕ. Ялхуçалăх машинисене юсанă, транспорт хатĕрĕсем çителĕклĕ. Вăрлăхсене сортланă тата вăрлăх лабораторийĕнче вĕсен пахалăхне тĕрĕсленĕ. Çакăн хыççăн вăрлăхсем кондицине ларнă. Кантăр тата клевер вăрлăхĕсем сутлăх та пур.

«Осоавиахим» колхоз агротехника ĕçĕсене те аван пурнăçласа пырать. Вырăнти удобренисене çителĕклĕ хатĕрленĕ. Планпа 50 гектар çинче юр тытмалла пулнă пулсан, вĕсем 65 гектар çинче тытса хăварчĕç. Уйра юр тытма 160 щит хатĕрлес вырăнне 500 щит тунă. Çак щитсене темиçе хутчен пĕр вырăнтан тепĕр вырăна куçарса лартнă.

Калинин ячĕпе тăракан колхоз та (Калинински р.) çуракине лайăх хатĕрленсе çитнĕ. Кашни колхозник çуракинче хăй мĕн ĕç тумаллине пĕлет. Кунта 7-мĕш бригада (бригадирĕ С. И. Уткина) уйрăмах лайăх ĕçлет. Çак бригада иртнĕ çулта 127 гектар çинчен 17-шер центнера яхăн тĕштырă туса илнĕ. Вĕсем кăçал тырпул тухăçне татах та ӳстерме тăрăшаççĕ.

«Майăн пĕрремĕш» (Советски р.) «Трудовик» (Красноармейски р.) колхозсенче бригадăсем, звеносем вăйлă тырпул туса илессишĕн пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Ăмăртса ĕçлесе вырăнти удобренисем çителĕклĕ хатĕрлерĕç.

Çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе Юнкăри «Новая юнга» (Сĕнтĕр р.), Мăн Турханти Ленин ячĕпе тăракан (Вăрнар р.), Молотов ячĕпе тăракан (Шупашкар р.) т. ыт. колхозсем те лайăх ĕçлеççĕ. Ворошилов ячĕпе тăракан колхозра (Елчĕк р.) вăйлă тырпулшăн комсомолецсем пысăк хастарлăхпа ĕçлеме тытăннă. Вĕсем ялхуçалăх машинисене юсас, вăрлăхсем сортлас тата вырăнти удобренисем хатĕрлес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлесе пычĕç.

Малта пыракан колхозсем пысăк çитĕнӳсем турĕç. Вĕсем вăйлă тырпулшăн чăннипех кĕрешеççĕ. Анчах хăшпĕр колхозсем çуракине ытла та япăх хатĕрленеççĕ.

Колхозсенче нумай çулсем хушши туса пăхнă опытсем минераллă удобренисемпе çĕре çемçетни пысăк усă панине уççăнах кăтартса пачĕç. Çав вăхăтрах хăшпĕр колхозсем çĕре минерал çăнăхĕсемпе çемçетме тăрăшмаççĕ. Хирлеппусĕнчи «Красный Октябрь» (Элĕк р.) колхозра план тăрăх фосфорит çăнăхĕ 30 тонна хатĕрлемелле пулнă. Çак хисепрен фосфорит çăнăхне çуррине те турттарман. Кĕçĕн Чулкăри колхозра та (Красноармейски р.) вырăнти удобренисем хатĕрлес ĕçе хакламаççĕ. А. Ландышевский çырса пĕлтернĕ тăрăх, унта улăм кĕлне çулçине тухса тăкаççĕ.

Ишлей районĕнчи «Хĕрлĕ плуг» колхозра торф запасĕ çавтери нумай. Колхозра паянхи куна 30 тонна торф кăна хатĕрленĕ. Çавăн пекех вырăнти ытти удобренисене хатĕрлесси те начар пырать. Кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ пĕр килограмм та пухман, тислĕк те 200 лав çеç кăларнă.

Колхоз ялхуçалăх машинисене юсаман. Плугсем юр айĕнче тутăхса лараççĕ, сӳресем çук. Колхозăн 11 ретлĕ сеялка пур, ăна висĕмсул «Волгарь» колхоза панă пулнă, каялла паянхи кунччен те илсе килмен. Лапа кӳлмелли хатĕрсем çитмеççĕ. Çуракине начар хатĕрленнĕ пулин те, колхоз председателĕ кăçал гектартан 100 пăт тĕштырă илетпĕр тесе, пуш сăмах çаптарса ларать.

Агроном Орлов çырса пĕлтернĕ тăрăх, «Хĕрлĕ плуг» колхозра ĕç дисциплини те япăх. Иртнĕ çулта 80 ĕçкунĕ туса çитереймен колхозниксем 70 çынна яхăн шутланаççĕ. Колхоз председателĕ Бычков юлташ хăйĕн ĕçĕнчи отчетлăха туйса илмен. Çакăн пиркиех иртнĕ çулта кĕрхи тунă чухне 20 гектар ытла акмасăр хăварнă.

Вăрнар районĕнчи колхозсенче те çуракине хатĕрленесси çителĕксĕр пырать. Утар, Кивъяхакасси, Иртеменкасси, Тембек, Кушлавăш колхозĕсем çуракине хатĕрленсе çитмен. Вăрлăхсене начар сортланă. Çакăн пирки Кивъяхакассинчи «Пионер» колхозра сĕлĕ вăрлăхĕ 86 процент, Эльмен Сунартри Каганович ячĕпе тăракан колхозра урпа вăрлăхĕ 82 процент кăна шăтаççĕ. Апла пулин те вăрлăхсене тепĕр хут сортлама тытăнман.

«Самолет» колхозра (Октябрьски р.) лашасене начар пăхнă пирки висĕ лапа кӳлсе сӳреме юрăхсăр тухнă. Ялхуçалăх машинисене юсаман, ĕçлеме юрăхлă сӳресем пачах та çук. Вырăнти удобренисем хатĕрлемен. Колхоз председателĕ А. Егоров хăйĕн ĕçĕсене йĕркеллĕ пурнăçласа пымасть.

Красноглуховски колхозĕнче (Пăрачкав р.) çĕрулми вăрлăхĕ çитмест. Вĕсем вăрлăхлăх хăварнă çĕрулмине начар пăхса усранипе шăнтса янă.

Партипе совет организацисен СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ пирĕн республикăри колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановленине ăнлантарас ĕçе анлăн сарса пымалла. Çакна май колхозниксене вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçе мобилизацилемелле. Çуракине хатĕрленес ĕçри çитменлĕхсене халех пĕтермелле. Республикăри кашни колхоз çуракине тухма хатĕр пулмалла.

Мастерской ĕçне лайăхлатни кирлĕ

Хĕрлĕ Чутай районĕнчи Серенкассинчи инвалидсен артелĕн вĕрен явакан тата корзинкăсем тăвакан мастерскойĕ иртнĕ çулта начар ĕçлерĕ, хăйĕн производствăллă планне 89 процент анчах тултарчĕ. Çавнашкалах кăçал та мастерской ĕçĕнче татăклă улшăнусем туни курăнмасть-ха.

Мастерской начар ĕçлени унăн ĕçне организацилеме пĕлменнинчен килет. Чĕртаварсене вăхăтра çителĕклĕ таран хатĕрлемен пирки çу вăхăтĕнче производство ĕçĕ чарăнса ларать.

Мастерскойĕнче станоксем çителĕклĕ, анчах вĕсемпе туллин усă курни çук. Рабочисем час-часах улшăнса тăраççĕ. Продукцин хăйне ларакан хакĕ пысăк. Хĕрлĕ Чутай районĕнче мучала нумай хатĕрлеççĕ, анчах вĕсене ытти районсене ярса тăраççĕ. Çав вăхăтрах артель хăйĕн производстви валли мучалана Шăмăршă, Улатăр районĕсенчен кӳрсе килет. Çакă та продукци хакне чылаях ӳстерет.

Мастерскойра рабочисене ĕçлеме условисем туса паман. Рабочисем валли общежити тума тытăннăранпа чылай вăхăт иртрĕ, халĕ те туса пĕтерейменççĕ.

Артелĕн хăйĕн ĕçне партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн решенийĕсем тăрăх урăхлатса çĕнетмелле. Оборудованисемпе туллин усă курмалла, цехсенче тасалăхпа йĕркелĕх тумалла, продукцин хăйне ларакан хакне йӳнетессишĕн кĕрешмелле.

Е. ПЕТУХОВ.

Колхозăн кăçалхи ĕç планĕ

Нумаях пулмасть Шупашкаркассинчи «Большевик» колхоз членĕсен пухăвĕ пулса иртрĕ. Пуху ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановленине, колхозăн кăçалхи производствăллă планне сӳтсе-яврĕ. Ку планра колхозăн обществăллă хуçалăхне пур енчен те ӳстерсе пыма, ĕç тухăçлăхне хăпартма конкретлă мероприятисем палăртнă.

Кашни гектар çĕртен пысăк тупăш илесси, акакан çĕр лаптăкне ӳстересси—планра тĕп вырăн йышăнса тăраççĕ.

Иртнĕ çулта вăтам шутпа кашни гектартан 17,43 центнер, уйрăм участоксенчен 25 центнер тĕштырă илнĕ пулсан, кăçалхи план тăрăх вăтам шутпа кашни гектартан 20,5 центнер тĕштырă, 120 центнер çĕрулми, 7 центнер кантăр вăрри, 5 центнер кантăр сӳсĕ туса илмелле. Çак плана колхозниксен иртнĕ çулти опычĕсемпе ĕçсене шута илсе тунă.

Плана колхозниксем анлăн сӳтсе-яврĕç. Тăрăшса, тӳрĕ кăмăлпа ĕçлекен колхозниксене хавхалантаракан, колхоза татах та ытларах тĕреклĕтсе çирĕплетме пулăшакан документа — СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) йышăннă постановленине колхозниксем ырлаççĕ. С. Волков, Н. Иевлев колхозниксем хăйсен килĕсенче пухăннă темиçешер тонна тислĕке колхоз уйхирне турттарса кăларчĕç.

Бригадăсем иртнĕ çулти опытсемпе усă курса çитес çуракине тĕплĕн хатĕрленнĕ. Акă, пĕрремĕш бригада ĕçне илсе пăхар-ха. Вăл кĕрхи тата хĕллехи агротехникăллă мероприятисен планне пĕтĕмпех тултарнă. К. Казаков колхозник пек пĕччен 45 центнер фекали пухакансем колхозра сахал мар.

План тăрăх, акмалли вăрлăхсене пĕтĕмпех яровизацилемелле, сеялкăпа акмалла, кĕрхи тырă калчисене сӳремелле.

Выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерес тĕлĕшпе те пысăк ĕçсем туса ирттерме палăртнă. Иртнĕ çулта вăтам шутпа кашни ĕнерен сĕт 1300 литр суса илнĕ пулсан, кăçал татах та ытларах суса илме, иртнĕ çулти пекех, пăрусене пурне те лайăх пăхса ӳстерме палăртнă.

С. ГОРЛАНОВ.

Май уявĕ умĕнхи ăмăрту

ЛЕНИНГРАД, мартăн 27-мĕш. (ТАСС). Ленинградри предприятисенче Май уявĕ умĕнхи ăмăрту сарăлса пырать. Ăна пуçарса яракансем — Свердлов ячĕпе тăракан заводри сборщиксем. Мартăн иртнĕ кунĕсенче вĕсем январьпе февраль уйăхĕсенче пулнинчен нумайрах станоксем пухса хатĕрленĕ. Сборщиксен пуçарăвĕ пур цехсенче те сарăлса кайнă. Механически цехри нумай пролетсен коллективĕсем, Майăн пĕрремĕш ячĕпе ăмăрту пуçласа, март уйăхĕнче туса кăлармалла станоксем валли кирлĕ детальсене йăлтах хатĕрлесе панă.

ОГПУ ячĕпе тăракан заводра Май уявĕ умĕнхи ăмăртăва пуринчен малтан 12-мĕш номерлĕ цехри рабочисем организациленĕ. Кунта пур рабочисем те плана ирттерсе тултарса пыраççĕ.

«Прогресс» заводри цехсен коллективĕсем те ăмăртăва активлăн хутшăннă. Квартал программине чылаях ирттерсе тултарнă. 17-мĕш номерлĕ цехри стахановла çĕнĕ шкулсем 28 шкул организациленĕ. Вĕсене пысăк тухăçлă ĕçĕн мастерĕсем ертсе пыраççĕ. Заводăн партактивпа хуçалăх активĕ пролетарилле праçнике апрель планне срокĕн ирттерсе тултарнипе кĕтсе илме обязательство панă.

Ĕçшĕн хушса тӳлемелле туни—колхозниксен хастарлăхне çĕклет

Ĕç тухăçлăхне ӳстерме пулăшакан постановлени

ЕТĔРНЕ. ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ «Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстернĕшĕн Чăваш АСС Республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен» йышăннă постановленине Кăташри «Пионер» колхоз членĕсем пит те пысăк хавасăхпа, производствăллă тата политикăллă хастарлăха татах та çӳлĕ пусăма хăпартнипе кĕтсе илчĕç. Ку постановленине кашни бригадăрах сӳтсе-яврĕç.

— Çак постановлени колхозниксене ĕçшĕн тӳлес çĕрте пулнă уравниловкăна, обезличкăна тĕп тăвать. Халĕ кашни колхозника ĕçшĕн социализмлă принцип тăрăх — унăн ĕç хисепĕпе пахалăхне шута илсе тӳлеççĕ. Ку постановлени пире татах та тухăçлăрах, пысăк пахалăхпа ĕçлеме хушать,—теççĕ колхозниксем.

5-мĕш бригада çулсеренех вăйлă тырпул туса илет. Пур ĕçе те вăхăтра тата лайăх туса пырать. Анчах вĕсене ытти бригадăсенчи колхозниксемпе пĕртанах тӳленĕ, вĕсен тухăçлă та паха ĕçне хисепе хуман. Колхозăн таварлă сĕт-çу ферминче те çавнашкалах. А. Иванова доярка фермăра пĕр улшăнмасăр 5 çул хушши ĕçлет. Вăл хăйĕн ĕçне вĕренсе çитнĕ. Хăй пăхакан ĕнесене вăхăтра апат парать, шăварать, тасатать, сăвать. Вăл — чи лайăх доярка. Çулсеренех кашни ĕнерен вăтам шутпа 1700—1800-шер литр сĕт суса илнĕ. Анчах ăна кашни ĕнерен 1200—1300 литр сĕт суса илекен дояркăсемпе пĕр танах тӳленĕ.

Халĕ колхозра обществăллă хуçалăха ӳстерессишĕн, государство ĕмĕрлĕхе çирĕплетсе панă çĕр çинче вăйлă тырпул туса илессишĕн кĕрешӳ анлăн сарăлса пырать. 5-мĕш бригада кăçал гектартан вăтам шутпа 120 пăт тĕштырă туса илме хатĕрленет. Ку бригада вырăнти удобренисене пухас плана тултарнă. Çак постановленине сӳтсе явнă хыççăн бригадăри колхозниксем мĕн çуракине тухиччченех çĕре çемçетмелли вырăнти удобренисене пухма, кăçал нихăçан пулман вăйлă тырпул туса илме пулчĕç.

Ник. ЦВЕТКОВ.

Анлăн сӳтсе-яваççĕ

ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ 1941 çулти мартăн 13-мĕшĕнче йышăннă постановленине Советски районри колхозсенче анлăн сӳтсе-яваççĕ.

Вырăнсенче пуçламĕш парторганизацисемпе комсомол организацисен пухăвĕсем пулса иртеççĕ. Çак кунсенче парти райкомĕ пуçламĕш парторганизацисен секретарĕсемпе парторгсен канашлуне ирттерчĕ. Çак канашлура партипе правительство йышăннă постановленине сӳтсе-явнă. Чылай колхозсенче çуракине хатĕрленесси татах вăйланчĕ.

Иртнĕ çулсенче хăшпĕр колхозсенче звеносем хут çинче кăна шутланса тăнă. Çĕнĕ постановлени хыççăн нумай колхозсенче звеносем туса йĕркелерĕç, вĕсен ĕçĕ те лайăхланса пырать.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановленине районри колхозниксемпе колхозницăсем ырлаççĕ. — Çĕнĕ постановлени ялхуçалăхне тата вăйлăн аталантарса пыма, пысăк тухăçлă тырпул туса илме, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетессине вăйлатма пулăшакан çĕнĕ документ, теççĕ вĕсем.

Вăйлă тырпул туса илес тесен агротехникăна вĕренмелле, паха тата сортлă вăрлăхсем, удобренисем хатĕрлемелле. Анчах хăшпĕр колхозсенче агротехникăна вĕренессине ку вăхăтчен хакламан. Акă, Васкасси, Чуманкасси ялсовечĕсене кĕрекен колхозсенче агротехника кружокĕн занятийĕсем 3—4 хутран мала мар пулса иртнĕ. Юлашки вăхăтра колхозсенче агротехникăна вĕренесси те самаях вăйланчĕ.

М. ФЕДОРОВ.

Агитаторсем хĕрӳллĕ ĕçре

СĔНТĔР. СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстернĕшĕн Чăваш АСС Республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен» йышăннă постановленине районри колхозсенче пысăк хаваслăхпа сӳтсе-яваççĕ. Колхозниксемпе колхозницăсем çĕнĕ постановленине тулли кăмăлпа ырлаççĕ, партипе правительствăна тав тăваççĕ.

Партипе правительство йышăннă постановленине колхозниксем хушшинче ăнлантарса парас тĕлĕшпе агитаторсем тăрăшса ĕçлеççĕ.

Шупуç ялсоветĕнчи 18 агитатор бригадăсенче, звеносенче тата выльăх-чĕрлĕх фермисенче партипе правительствăн постановленине тĕплĕн ăнлантарса параççĕ.

С. Я.

Пуçламĕш парторганизаци секретарĕсен канашлăвĕ

ЕТĔРНЕ. Пуçламĕш парторганизаци секретарĕсен районри канашлăвĕ СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановленине халăха ăнлантарса парас ĕçе организацилес ыйтăва сӳтсе-яврĕ.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕн постановленине колхозниксене тĕплĕн ăнлантарса парас ĕçе, Чаканарти тата Полянкăри парторганизацисемсĕр пуçне, ытти организацисем конкретлăн тытăнман. Чаканарти тата Полянкăри пуçламĕш парторганизацисем çак постановлени колхозсене çирĕплетес, ĕçшĕн тӳлессинче уравниловкăна пĕтерес, ĕç тухăçлăхне хăпартас ĕçре мĕнле пысăк вырăнта тăнине хăйсен колхозĕсенчи конкретлă примерсемпе ăнлантарса параççĕ.

А. ЧЕХОНИН.

ВИР

Вир — хаклă йышши культура. Вăл хуçалăхра мĕнле вырăн йышăнса тăни пуриншĕн те паллă. Вир уяр çанталăка тӳссе ирттерет, вăл тутă тыттарас тĕлĕшпе пысăк вырăнта тăрать — çаксем пулса тăраççĕ унăн паха енĕсем. Апла пулсан та республикăри чылай колхозсенче агротехникăллă мероприятисене кирлĕ пек туса пыман пирки пĕчĕк тухăçлă вир пуçтарса илеççĕ. Калас пулать, вир пысăк тухăçлă культура. Комсомольски районри сортоучастокра вир хăйĕн тухăçĕпе, ытти çурхи тĕштырăсемпе танлаштарсан, çулсеренех пĕрремĕш вырăнта тăрать, унăн тухăçĕ вăтам шутпа гектартан 25—30 центнер тухать.

Вирĕн хăйне майлă чылай уйрăмлăхсем пур. Çав уйрăмлăхсем вир акса тумалли агротехникăпа çыхăнса тăраççĕ. Шăтса тухсан, малтанхи вăхăтра, вир калчисене çумкурăксем пусмăрлаççĕ. Мĕншĕн тесен вир калчисем малтанхи 30—45 кун хушши ерипен çитĕнеççĕ, çав вăхăтра çумкурăксем хăвăрт ӳсе çитĕнеççĕ. Çавăнпа вире çумкурăксем тухман участоксем, тарăн сухаласа кĕрхи çĕртме тунă участоксем çине акмалла. Вир акмалли лайăх вырăн вăл — клевер, кĕрхи тырăсем акса туса илнĕ лаптăксем пулса тăраççĕ.

Вир вăрлăхне яровизацилесе акни çумкурăксемпе кĕрешес ĕçе çăмăллатать. Яровизациленĕ вăрлăхсем çумкурăксенчен маларах шăтса тухаççĕ, пĕр харăс çитĕнеççĕ. Кунсăр пуçне яровизаци туни вире хăвăртрах пулса çитме, унăн тухăçлăхне ӳстерме пулăшать. Çавăнпа вир вăрлăхне яровизацилесси агротехникăллă мероприятисенчен пĕри пулмалла.

Вир тухăçлăхĕ вăл мĕнле сорт пулнинчен нумай килет. Комсомольски районри сортоучастокра икĕ çулхи сортоиспытанин опычĕсем çакна кăтартса пачĕç: Чăваш республикинче анлăн сарăлнă «Красно-Тойденское 215» текен сорт пĕчĕк тухăç парать тата каярах юлса пулса çитет. Икĕ çул хушшинчи тухăç енĕпе «Долинское 86» текен сорт пĕрремĕш вырăн йышăнать. 1940 çулта çак сорт кашни гектартан 31,4 центнер, «Красно-Тойденское 215» сорт гектартан 24 центнер çурă кăна тухнă. «Долинское 86» сорт хăвăрт пулса çитет, пĕрчисем шултра.

Уйрăм колхозсенче вир акмалли сроксене хакламаççĕ. Вир вăрлăхне шăтса тухма, ытти культурăсемпе танлаштарсан, ăшă çанталăк тăни кирлĕ. Вир вăрлăхне тăпран 10 сантиметр ăшĕнче 14—15 градус ăшă пулнă чухне акас пулать. Çак вăхăтрах акма кая юлассинчен сыхланмалла. Вир вăрлăхне сарлака ретпе аксан пысăкрах усă парать. Сортоучастокра сарлака ретпе акнă çĕрте вăтам шутпа гектартан 24,6 центнер туса илнĕ, уйрăм сортсем тăрăх 30 центнер пулнă. Сортоучастокăн опычĕ тата çакна кăтартса пачĕ: акнă хыççăн лаптăксене катоксемпе хытарса тухни вăрлăхсене хăвăртрах шăтса тухма пулăшать. Йывăр тата çирĕп тăпра çинче катокпа хытарма юрамасть.

Вир аксан малтанхи вăхăтра ерипен аталанса пырать, вĕсене çумкурăксем сырса илеççĕ терĕмĕр. Çавăнпа калча шăтса тухсанах çумкурăксене çумламалла, ретсем хушшине кăпăшкатса çемçетмелле. Пĕрремĕш хут çумланă тата çемçетнĕ хыççăн 12—15 кун иртсен çумкурăксене иккĕмĕш хут çумламалла, ретсем хушшине çемçетмелле. Малашне вара çумкурăксем шăтса тухнине тата тăпра мĕнле пулнине кура çу вăхăтĕнче 4—5 хутчен çумламалла, çавăн пекех çемçетмелле.

Вир удобренисем тăкса çемçетнĕ тăпрана килĕштерет. Çавăнпа вир акмалли участоксене торф, тислĕк, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ, минераллă удобренисенчен: фосфорлă, калиллĕ тата азотлă удобренисем тăкса çемçетме тăрăшас пулать. Калчасене апат парсан та питĕ усăллă.

Вир пур çĕрте те пĕр вăхăтра мар пулса çитет. Ытлашши ир пуçтарса кĕнĕ чухне пулса çитмен пĕрчĕсем нумай пулаççĕ, кая юлса пуçтарса кĕнĕ вăхăтра ытлашши тăкăнать. Çавăнпа вире срокра, талкишпе пулса çитессе кĕтмесĕр, уйрăм лаптăксем тăрăх пуçтарса кĕмелле.

В. ОРЛОВ.

Комсомольски районри сортоучасток заведующийĕ.

Сортлă вăрлăхсем хатĕрлер

Малта пыракан агротехника тăрăх ĕçлесе пысăк пахалăхлă вăрлăх акни типĕ çанталăка хирĕç кĕрешес ĕçре те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Сортлă вăрлăхран тырпул паркарах çитĕнет, унăн пучахĕ те пысăкрах тата пĕрчисем те шултра пулаççĕ. Ахальтен мар ĕнтĕ Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕсем чи малтан сортлă вăрлăхсем хатĕрлеме тăрăшаççĕ. Кун пирки пысăк тухăçлă тырпул мастерĕ Ефремов юлташ çапла каланă: «Тырпул пĕрчи шултра пулсан, унăн питательнăй япаласем те нумай пулаççĕ, шăтасса та лайăх шăтать, хăвăртрах ӳсет, пучахсем те унăн шултра пулаççĕ. Акă мĕншĕн эпир уйрăмăнах пысăк пахалăхлă вăрлăхсем хатĕрлессишĕн тăрăшатпăр».

Кашни колхозрах сортлă вăрлăх çителĕклĕ пулмалла. Колхозра сортлă вăрлăх çитмест пулсан, е пачах çук пулсан, урăх колхозсенчен, Заготзернопа Госсортфонд склачĕсенчен улăштарса илмелле. Ку ĕç—паллă ĕç, анчах ку тĕлĕшпе уйрăм районсенче тăрăшни çук. Сăмахран, Красноармейски, Шăхасан, Етĕрне районĕсенче сортлă вăрлăх улăштармалли плана 20 процент çеç тултарнă. Улатăрпа Элĕк районĕсенче вăрлăх улăштарма пачах тытăнман. Çак ĕçе вăраха ямасăр çитес çывăх кунсенчех туса çитерессишĕн кĕрешмелле.

Кунсăр пуçне вăрлăхсене те çитес кунсенчех сортласа пĕтермелле. Чăваш АССР Совнаркомĕ йышăннă тăрăх, вăрлăхсене январĕн 1-мĕш тĕлне сортласа пĕтермелле пулнă, хăшпĕр районсем ку ĕçе халĕ те туса пĕтермен. Уйрăмăнах çак районсем кая юлса пыраççĕ: акмалли вăрлăхсене Етĕрне—83 процент, Канаш—81 проц., Элĕк—86 проц., Çĕрпӳ—88 процент кăна сортланă. Ку районсенче кашни триерпа тата ытти сортламалли машинăсене задани паман, задани панă пулсан та райçĕрĕç пайĕпе МТС работникĕсем енчен контроль çук. Вăрлăхсене сортлас тĕлĕшпе уйрăмăнах Вăрмар районĕ лайăх ĕçлет.

Вăрмар районĕнче вăрлăха пĕтĕмпех сортланă, 90 процентне кондицине лартнă. Ку районра кĕркунне 4 бригада организациленĕ пулнă. Кашни бригадăна 2-шер триер, 2 клейтон, веялка çирĕплетсе панă. Кашни бригадăна маршрут панă, вĕсем çав маршрутпа колхозсем тăрăх çӳренĕ. Бригадăсене ертсе пыма лайăх колхозниксене уйăрса панă. Сортланă вăрлăха кашни колхозрах агроном тĕрĕслесе тухнă. Вăрлăх кондицине ларман пулсан, агроном тепĕр хут сортлама хушнă. Бригадăна, ăна ертсе пыракана та сортланă вăрлăх кондицине ларман пулсан, ĕçкунĕ паман. Бригада сортланă вăрлăх кондицине ларсан, вăрлăха пысăк пахалăхпа сортласан, кашни триер пуçне 18 центнер сортласан, колхозниксене 1,5 ĕçкунĕ тӳленĕ. Райçĕрĕç пайĕ бригадăсен ĕçне кашни кунах тĕрĕслесе тăнă. Пур районсенче те ĕçе çакăн пек организациленĕ пулсан, вăрлăхсене сортласси хальхи пек кая юлман пулнă пулĕччĕ.

Хăшпĕр районсем вăрлăхсене сортласа пĕтернĕ. Анчах вăрлăхсен пахалăхĕ начар. Сăмахран, Калинински районра тĕрĕсленĕ вăрлăхран 79 процентĕ кондициллĕ мар, Советски районра—25 проц., Куславкка районĕнче—67 проц., Элĕк районĕнче—55 процент. Çак районсенче вăрлăхсене тепĕр хут сортламалла. Ку ĕçе халех туса пĕтермелле. Сортланă хыççăн тепĕр хут лабораторинче тĕрĕслесе тухмалла. Тӳрех калас пулать, хăшпĕр колхозсен председателĕсем вăрлăх пахалăхне вăхăтра тĕрĕслессишĕн тăрăшмаççĕ. Çавна пула уйрăм колхозсенче вара акнă хыççăн вăрлăхсем шăтмасăр юлни пулкалать. Пăхма вăрлăх лайăх пек курăнать, анчах ăна амбарсенче выртнă чухне лайăх тытса усраман пирки, тепĕр чухне пăсăлма та пултарать. Апла ан пултăр тесен, акиччен малтан вăрлăхсене обязательнă йĕркепех районсенчи вăрлăх лабораторисене илсе кайса тĕрĕслемелле. Вăрлăх лабораторисенчи работниксен çакна пурнăçа кĕртнине тĕрĕслесе тăмалла.

Хăшпĕр колхозсенче акма хатĕрлесе хунă вăрлăхсене чăтма çук начар пăхса усраççĕ. Шупашкар районĕнчи «11 лет Октября» колхозра вăрлăхсене начар кĕлете хунă пирки, вăрлăх çине юр кĕрсе тулнă. Ку колхозра аланчăк тырăсене те вăрлăхсем хунă кĕлетрех тытса усраççĕ. Çавăнпа таса мар вăрлăхсем сортлă вăрлăхсемпе хутшăнса каяççĕ. Вăрлăх кĕлетне таса тытса усрамаççĕ. Тăвай районĕнчи Чапаев ячĕпе тăракан колхозра лайăх пăхса усраман пиркиех 120 центнер вăрлăх çĕрнĕ. Çавăн пекех Елчĕк районĕнчи «Коминтерн» колхозăн тулă вăрлăхĕ 200 центнере яхăн пăсăлнă.

Çакăн пек тĕслĕхсене нумай колхозсенче тупма пулать. Республикăри вăрлăх лабораторийĕ кăтартса панă тăрăх, районсенче тĕрĕсленĕ 371980 центнер вăрлăхран 62152 центнер, е 15 процентĕ вăрлăхсен нӳрлĕхĕ пысăк пирки кондицине ларман. Уйрăмăнах ку тĕлĕшпе Калинински, Советски, Çĕрпӳ, Красноармейски районсенче ĕçсем начар тăраççĕ.

Нӳрĕ вăрлăхсене лайăх пăхса усрамасан вĕсем часах пăсăлма пултараççĕ. Нӳрлĕх пысăкки бактерисене, сиен кӳрекен хурт-кăпшанкăсене ĕрчетме пулăшать. Уйрăмăнах вăрлăха кăвакартса пăнтăхтаракан кăмпасем пысăк сиен кӳреççĕ. Вĕсем вăрлăх пĕрчинчи типĕ веществосене пăсаççĕ, çĕртеççĕ, унпа пĕрлех нӳрлĕх татах та хăпарать, çакă вара акмалли вăрлăха пăсать. Çавăнпа та вăрлăхсене пăхса усрасси çине ытларах çаврăнса пăхмалла.

Вăрлăх нӳрлĕхĕ ӳссен, ăна çийĕнчех сортировка е веялка витĕр кăларса уçăлтармалла, вăрлăха пăтратса тăмалла. Вăрлăх складне пĕр тумлам шыв та, пĕр пĕрчĕ юр та ан кĕтĕр. Вăрлăхри нӳрлĕх 15—14 процент пулсан тĕштырă хулăмĕшĕ 2—2,5 метртан, пăрçа йышши культурăсен 1,5—2 метртан çӳлĕ пулмалла мар.

Хĕрме пуçланă вăрлăха уйрăм шута илмелле, ăна хытă сыхласа тăмалла. Хĕрме пуçланă вăрлăха унăн пахалăхĕ чакман пулсан, лайăх шăтать пулсан тин акма юрать.

Çуркунне вăхăтĕнче вăрлăха хыттăн сыхласа тăни кирлĕ, вăрлăхсене икĕ кунта пĕр хут тĕрĕслесе тăмалла. Амбарта выртакан вăрлăхсен температурине термоштангпа сăнамалла. Вăл термоштангсене пĕр-пĕринчен 1—1,5 метр хушши лартса тухмалла. Пысăк мар пурасенче выртакан вăрлăхсене сăнаса тăма пĕр термоштанг лартсан та çитет.

Вăрлăх участокĕсем валли лайăх вăрлăхсем хатĕрлесси çине те ытларах çаврăнса пăхмалла. Пăрçаллă культурăсене алăпа суйласа сортласа хатĕрлени лайăхрах. Сĕлĕ, тулă тата урпа вăрлăхĕсене тасатмалли машинăсем витĕр ик-виçĕ хут кăларса тасатмалла. Участоксем валли пĕрремĕш е иккĕмĕш категориллĕ сортлă вăрлăх хатĕрлемелле.

Ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри канашлăвĕ çывăх кунсенчех вăрлăхсене улăштарса пĕтерме, тасалăх тĕлĕшĕнчен пур вăрлăхсене те акмалли кондицине çитерме чĕнсе каланине пĕр турткаланса тăмасăрах пурнăçа кĕртес пулать.

Агроном **А. АНДРЕЕВ.**

Европăри тата Африкăри вăрçă

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

Англипе Германи хушшинчи фронтра Германин тинĕс çинчи хĕçпăшаллă вăйĕсен активлăхĕ палăрать. Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Англи таврашĕнчи шывсем çинче тата Атлантика океанĕнче Германи самолечĕсем Англин суту-илӳ тумалли пароходне путарнă.

Атлантика океанĕнчи Рот мысĕнчен хĕвеланăç еннелле 500 километрта Германи бомбардировщикĕ войскăсем турттарса пыракан пысăк транспорта атакăланă, ăна пысăк сиен кӳнĕ.

Ыран мартăн 29-мĕш тенĕ чух çĕрле Англипе Германи хушшинчи фронтра нимĕнле пысăк ĕçсемех те пулман.

* * *

Албанири фронтсенче противниксем пĕр-пĕрин çине артиллерирен персе тăнă. Çапăçакан икĕ енĕн авиацийĕ те активлă кĕрешнĕ. Итали верховнăй командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Итали самолечĕсем Грецин Пилосри (Наваринри) сывлăш-çар базине пырса тапăннă.

Греци авиацийĕ противникăн çар объекчĕсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Грецин государство хăрушсăрлăхĕн министерстви çапла пĕлтерет: Итали самолечĕсем Пелопоннесри çурçĕр-хĕвеланăç енчи ялло районсем çине тата Эгейски тинĕсри хăшпĕр утравсен бухтисенче тăракан пĕчĕк суднăсем çине бомбăсем пырса пăрахнă.

* * *

Итали сводкинче каланă тăрăх, Вăтаçĕр тинĕсĕн бассейнĕнче Италин торпедоносец-самолечĕсем Англин пĕр авианосецĕпе икĕ крейсерĕ çине торпедăсем пăрахнă. Пĕр крейсерне, тенĕ сводкăра, путарнă тесе шутлама пулать. Германи авиацийĕ Мальта утравĕ çинчи Халфар аэродромĕ çине бомбăсем пырса пăрахнă. Мартăн 28-мĕшĕнче ирхине Англи самолечĕсем Лечче (Апулири аэродромĕ çине пырса тапăннă.

Хĕвелтухăç Африкăра Керен патĕнчен хĕвелтухăç енче хаяр çапăçусем пыраççĕ. Англи войскисем Асмара (Эритрея столици) еннелле наступлени туса пыраççĕ. Харартан тухса кайнă итальянецсен войскисене малалла хĕсĕрлесе пыраççĕ.

Мартăн 29-мĕш. (ТАСС).

Петр II престола ларни

БЕЛГРАД, мартăн 29-мĕш. (ТАСС). Ĕнер 11 сехет те 30 минутăра Белградри соборта Петр II короле коронацилемелли йăласене туса иртнернĕ. Унта Югослави правительствин членĕсем граждăнла влаçсемпе çар влаçĕсен представителĕсем тата дипломатиллĕ корпус членĕсем пулнă. Король собора премьер-министр Симовичпа çарпа тинĕс ĕçĕсен министрĕ Ильичпа пĕрле пынă тата войскăсен парадне йышăннă.

БЕЛГРАД, мартăн 29-мĕш. (ТАСС) Югославири телеграф агентстви пĕлтернĕ тăрăх, ĕнер король Петр II король двореçĕнче присяга панă, присяга панă çĕрте Югослави патриархĕ Гавриил, синод членĕсем, премьер министр Симович тата Югослави правительствин мĕнпур членĕсем пулнă.

Король Петр II Иван Шубашича йышăннă

БЕЛГРАД, мартăн 29-мĕш. (ТАСС). Белградри «Правда» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, мартăн 28-мĕшĕнче король Петр II Хорват бановинин (губернин) банне (губернаторне) Иван Шубашич доктора йышăннă.

Югослави правительствин ларăвĕ

БЕЛГРАД, мартăн 29-мĕш. (ТАСС). Душан Симович председатель пулса ертсе пынипе паян ирхине 9 сехет те 30 минутăран пуçласа министрсен совечĕн ларăвĕ пулнă. Совет государствăн çĕнĕ бюджетне йышăннă. Бюджета 9 уйăхлăха — кăçалхи декабрĕн 31-мĕшчен тунă, вăл апрелĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа вăй илет.

Белградри полици начальникĕн распоряженийĕ

БЕЛГРАД, мартăн 28-мĕш. (ТАСС) Паян Белградри полици начальникĕ жандармерин бригаднăй генералĕ Стефанович кăларнă распоряжени пичетлене тухнă. Çав распоряжени тăрăх йĕркелĕх, мир тата хăрушсăрлăх интересĕсемшĕн Белградра демонстрацисемпе митингсем ирттерме чарнă.

Распоряженире тата çапла кăтартса панă: Белград центрĕнче ресторансем, кафесем тата буфетсем 24 сехетчен уçă пулаççĕ, хула хĕррисенче—22 сехетчен ĕçлеççĕ.

КĔСКЕН

✦ Америкăран пĕлтернĕ тăрăх, 1939 çулта пĕтĕм тĕнчере, ССР Союзĕсĕр пуçне, телефон абонеменчĕсем 41 миллион пулнă, вăл шутран 49 процентĕ США çине тивет.

✦ Канада парламенчĕ çар расхочĕсем валли 1.300 миллион доллар чухлĕ кредит çирĕплетнĕ. Канада правительстви çакăн пек пысăк кредитсем çирĕплетни халиччен нихăçан та пулман-ха.

✦ Бейрутран (Сирия) пĕлтернĕ тăрăх, мартăн 25-мĕшпе 26-мĕшĕнче Дамаскпа Алеппора пулса иртнĕ пăлханусем вăхăтĕнче 12 çынна вĕлернĕ.

Жалобăсене вăхăтра пăхса тухас пулать

Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссариатне ĕççыннисен жалобисем нумай килеççĕ. Колхозниксем, трактористсем, комбайнерсем, агрономсем тата ялхуçалăхĕн ытти специалисчĕсем ĕçри чăрмавсемпе çитменлĕхсем çинчен пĕлтереççĕ. Колхоз председателĕсем, ферма заведующийĕсем тата выльăх-чĕрлĕхсене пăхакансем хăйсен ĕçне лайăхлатас тĕлĕшпе пулăшу ыйтаççĕ. Вĕсем пурте колхоз хуçалăхне тĕреклетме тăрăшаççĕ. Колхоз хуçалăхне юхăнтарса пыракансене, пурлăха çаратма хапсăнакансене хирĕç кĕрешме пулăшаççĕ. Çаванпа ĕççыннисен жалобисене вăхăтра пăхса тухмалла тата гивĕçлĕ мерăсем йышăнас пулать.

Ĕççыннисен жалобисене пăхса тухасси Çĕрĕç Халăх Комиссариатĕнче кăçал, иртнĕ çулсемпе танлаштарсан, чылай лайăхланнă. Жалобăсене учета илес тĕлĕшпе уйрăм çын ĕçлет, ăна инструктор Беспалов юлташ туса пырать. Вăл жалобăсем хăçан килнине, тĕрĕслеме кама панине тата хăçан татса паннине йĕркеллĕ учета илнĕ. Жалобăсене учета илмелли кĕнекене тĕрĕс çырса пыраççĕ.

Учет ĕçне аван туса пыма тытăнни пулин те, Çĕрĕç Халăх Комиссариатĕнче ĕççыннисен жалобисене вăхăтра татса памаççĕ. Кăçал пурĕ 214 жалоба пырса кĕнĕ. Вăл хисепрен пăхса тухса татса паманнисем 46 жалоба чылайĕшне ик-виç уйăх хушши пăхса тухман.

Кадрсен отделĕн начальникĕ Быренко уйрăмах жалобăсене нумай вăхăт хушши пăхса тухмасăр усрать. Вăл ĕççыннисен ыйтăвĕсене хакламасть. Хăйне жалобăсем тĕрĕслеме парасран хăрать. Жалоба çыракансене юратмасть.

Иртнĕ çулти декабрь уйăхĕнче, Етĕрнери ялхуçалăх техникумĕнчи преподавательсенчен пĕри ĕç дисциплинине пăсни çинчен çырса пĕлтернĕ. Нарком ку жалобăна пăхса тухма Быренко юлташа хушнă. Вăл жалобăна илсен çийĕнчех жалобăна çыракан çынна «çитес кунсенчех кирлĕ пек мерăсем йышăнатпăр», тесе пĕлтернĕ. Анчах Быренко юлташ хăй сăмахĕпе хуçа пулайман. Декабрь уйăхĕнче килнĕ жалобăна январьте те пăхса тухман.

Етĕрнесем Быренко ĕçе нумай вăхăт хушши тĕрĕслемесĕр усранипе килĕшмеççĕ. Январь уйăхĕнче тепĕр хут коллективлăн çырса яраççĕ. Çак çыру килнĕренпе виççĕмĕш уйăх çине кайрĕ, ăна халĕ те пăхса тухман-ха.

— Жалобăна вăхăтра пăхса тухманнинчен тĕлĕнмелли çук. Эпир вăл жалобăна вырăна кайса вăхăтра тĕрĕслеймерĕмĕр, çавăнпа виçĕ уйăх иртсе кайнă пулин те пăхса тухман. Жалобăна пăхасси пирĕн ĕç, уншăн эпир ответлă. Вырăна кайса тĕрĕслесси çăмăл мар, тепĕр ултă уйăх вырттарсан та хăрамалли çук, — тет Быренко юлташ. Çакăн хыççăн Быренко юлташ ĕççыннисен жалобисем çине чунсăрла пăхни каламасăрах паллă ĕнтĕ. Çакна калас пулать: Быренко жалобăсене вăхăтра пăхса тухмасть çеç те мар, прогульщиксене хӳтлесе пурăнать. Уншăн пулсан ĕççыннисен жалоби темиçе уйăх выртсан та нимĕн те мар.

Наркоматри ытти отделсенче те жалобăсене нумай вăхăт хушши пăхса тухмасăр усраççĕ. Январĕн 15-мĕшĕнче Шăмăршă МТ Станцинче ревизие тĕрĕс мар туни çинчен жалоба килнĕ пулнă. Нарком хушнă тăрăх, ку жалобăна тĕрĕслеме Ветлужский бухгалтера панă. Вăл çав жалобăна паянхи кунччен те пăхса тухман-ха.

Советски, Çĕрпӳ, Йĕпреç, Сĕнтĕрвăрри т. ыт. районсенчен те хăшпĕр колхозсенче учет ĕçне япăхтарса яни çинчен, пурлăха çаратни çинчен жалобăсем килнĕ пулнă. Куславкка районĕнчен пĕр колхозра фермăри сыснасене укçасăрах парса яни çинчен пĕлтернĕ. Çав колхозрах фермăра ĕçлекенсем фермăран витри-витрипе сĕт хăйсем валли илсе кайнине кăтартнă. Ку жалобăсене паянхи кунччен те пăхса тухман.

Хăшпĕр райçĕрĕç пайĕсем те ĕççыннисен жалобисене хакламаççĕ. Ку енчен Ишлей райçĕрĕç пайĕ уйрăмах палăрса тăрать. 1941 çулта райçĕрĕç пайне 22 жалоба пырса кĕнĕ, вĕсенчен çуррине çеç пăхса тухнă.

Анаткас Марка ялсоветне кĕрекен «Правда» колхозра нумай вăхăт хушши ревизи туман. Войков ячĕпе тăракан колхозра колхозниксен пухăвĕнче сӳтсе-явмасăрах ĕç лашисене сутнă. Çаксем çинчен райçĕрĕç пайне пĕлтернĕ пулнă. Анчах жалобăсене халĕ те пăхса тухман. Вĕсем инструктор-бухгалтер Грошев тата Любимов юлташсем аллинче выртаççĕ.

П. ПАВЛОВ.

Стена хаçат редакторĕсемпе селькорсен канашлăвĕ

КАНАШ. (**Хамăр корр.**). Колхозсенчи стена хаçат редакторĕсен тата селькорсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлу партин XVIII конференци решенийĕсем тата колхозсенчи стена хаçачĕсемпе селькорсен задачисем çинчен сӳтсе-яврĕ.

Пренире тухса калакансем XVIII партконференци решенийĕсем промышленноçа кăна мар, учрежденисемпе колхозсене те тивни çинчен каласа, нумай фактсем илсе кăтартрĕç. Маленков юлташ доклачĕ тăрăх конференци йышăннă резолюцире оборудованисемпе, машинăсемпе усă курассине лайăхлатма, пурлăхсене тирпейлĕн пăхса усрама, тасамарлăха пĕтерме кирлине кăтартса панă. Çак тĕлĕшпе колхозсенче те çитменлĕхсем нумай пулни курăнать. Хăшпĕр колхозсенче сӳсмен таврашĕсем, машинăсемпе инструментсем сапаланса выртаççĕ. Карамаминчи Чапаев ячĕпе тăракан колхозра 1934 çулта çил вăйĕпе ĕçлекен двигатель илнĕ пулнă. Вăл двигатель ку таринччене ирĕкре выртнă. Унăн чылай пайĕсем çухалса пĕтнĕ. Кун пек фактсене нумай илсе кăтартрĕç.

Колхозсенче учет ĕçне çителĕксĕр йĕркеленĕ. Тасалăхшăн та пур çĕрте те мар кирлĕ пек кĕрешеççĕ. Чылай шкулсенче, колхоз правленисенче, ялсовет исполкомĕсенче, вулав çурчĕсенче, уйрăмăнах конюхсем пурăнакан çуртсенче тасамарлăх, тирпейсĕрлĕх пуçпулса тăрать. Карамаминчи вулав çуртне таса мар пулнă пиркиех çынсем сахал çӳреççĕ.

Хăшпĕр колхозсенче ĕç дисциплини сӳрĕк. Сăмахран, «Комбайн» колхозра иртнĕ çулта ĕçлеме пултаракан 330 колхозникрен 162 колхозник 80 ĕçкунĕ те туман. Унта пĕр ĕçкунĕ те туман колхозниксем те пур.

Стена хаçачĕсен, селькорсен çавăн пек çитменлĕхсене пĕтерессишĕн колхозниксене мобилизацилемелле. Апла тумашкăн вĕсен колхозниксене XVIII партконференци решенийĕсем çинчен ăнлантарса парас ĕçе активлăн туса пымалла.

Канашлу стена хаçачĕсем умĕнче тăракан задачăсене ăнаçлăн пурнăçа кĕртме мероприятисем палăртрĕ. Канашлу йышăннă тăрăх, мартăн 25-мĕшĕнчен пуçласа районри колхозсем çуракине мĕнле хатĕрленнине тĕрĕслеме селькорсен рейчĕ пулса иртет.

Шахматистсен матч-турнирĕ

ЛЕНИНГРАД, мартăн 29-мĕш. (ТАСС). Пиллĕкмĕш турта Кереспа Болеславский пĕр-пĕрне çĕнтереймен — ничья тунă. Ботвинник Смысловран выляса илнĕ. Бондаревскипе Лилиенталь партийĕ вылянса пĕтмен. Партире Лилиенталĕн положенийĕ чылай лайăхрах.

Пиллĕк тур выляна хыççăн малта Ботвинник пырать. Унăн 3 очко тата выляса пĕтермен пĕр парти пур. Çак партире те унăн ĕçсем лайăхрах. Керес 4 парти выляса 2,5 очко пухнă, тата унăн выляса пĕтермен пĕр парти пур. Çак партире Кересăн ĕçсем начартарах.

ЛЕНИНГРАД, мартăн 30-мĕш (ТАСС). Паян пионерсен двореçĕнче Ботвинникпе Болеславский халиччен вылямасăр выляса хăварнă партие вылянă. Ботвинник хăйĕн позицине вăйлатса пынă. Парти вĕçнелле вăл йывăр фигурăпа çиччĕмĕш горизонталь çине çĕмĕрсе кĕнĕ. Хура фигурăсен позицийĕ тĕрексĕр пулни ытларах та ытларах сисĕнме пуçланă. Анчах та цейтнотра Ботвинник темиçе тĕлте вăйсăр ходсем тунă. Парти вылянса пĕтмен, унта Болеславскин ничья тума кăштах шанчăк пур.

Халиччен вылянса пĕтмен партире Керес, çĕнĕрен вылама тытăнмасăрах Лилиенталя парăннă. Бондаревскипе Лилиенталь хушшинче выляса пĕтермесĕр хăварнă партире Лилиенталь çĕнтернĕ.

Хальхи вăхăтра, пĕрремĕш круга выляса пĕтернĕ хыççăн, малта Ботвинник пырать: унăн 3 очко тата выляса пĕтермен икĕ парти пур. Лилиенталь 4 партирен 2,5 очко, Керес 5 партирен 2,5 очко выляса илнĕ.

Ыран, мартăн 31-мĕшĕнче иккĕмĕш кругăн пĕрремĕш турĕ пулать. Унта Болеславскипе Ботвинник, Смысловпа Лилиенталь, Бондаревскипе Керес выляççĕ.

Макаренко ĕçĕсене вĕренеççĕ

Красноармейскри вăтам шкулти учительсем паллă педагог тата писатель А. С. Макаренко ĕçĕсене юратса вĕренеççĕ. Шкулта Макаренкон педагогика ĕçĕсене вĕренмелли кружок организациленĕ. Вăл вилни икĕ çул тултарнă ятпа шкулта выставка организациленĕ, стена хаçачĕ кăларнă. Унта Макаренко ĕçĕсене тĕплĕн кăтартса панă.

Апрелĕн 1-мĕшĕнче шкулти учительсем валли А. С. Макаренко пурнăçĕпе педагогикăллă ĕçĕсем çинчен доклад пулать.

Г. ТОМАСОВ.

Вăтам шкул директорĕ.

Отличник значокĕпе тата похвальнăй листпа наградăланă

СССР Апат-çимĕç промышленность Халăх Комиссариачĕн 1941 çулти мартăн 8-мĕшĕнче кăларнă приказĕ тăрăх, апат-çимĕç предприятийĕсенче лайăх ĕçлекен работникăсене пĕтĕм тĕнчери хĕрарăмсен коммунистла кунĕ ячĕпе наградăсем памалла тунă. Пирĕн республикăран Шупашкарти 1-мĕш номерлĕ пекарнясри работникăсене икĕ çынна награда панă.

П. С. Богомолова бригадира «Отличник соцсоревнования НКПП СССР» значокĕпе, М. Я. Коновалова бригадира похвальнăй лист парса наградăланă. Çак юлташсен бригадисем хăйсем çине илнĕ обязательствăсене ытлашшипех тултарса пыраççĕ.

ИЛЬИН.

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС

Канашской типографии Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР на 1 января 1941 года

АКТИВ

Наименование статей баланса	СУММА	
	На 1/I 1940 г.	На 1/I 1941 г.
А. Основные и отвлеченные средст.		
Основные средства	48233-92	64186-46
Отвлеченные средства	15937-92	28400-00
Отчисления в фонды	1089-50	4685-00
Всего по группе А.	65261-34	97271-46
Б. Нормируемые средства		
Материалы, сырье, топливо и пр.	12520-93	6466-60
Незавершенное производство	348-64	426-20
Готовая продук. товары и вып. раб.	1368-62	3160-61
Расходы будущих отчетных период	100-00	—
Всего по группе Б.	14338-19	10053-44
В. Средства в капит. ремонте	6000-00	5038-90
Г. Средства в расчетах и пр. активах		
Денежные средства	5726-03	2545-38
Расчеты	13246-82	12373-66
Всего по группе Г	18972-85	15019-04
БАЛАНС	104572-38	127382-84

ПАССИВ

Наименование статей баланса	СУММА	
	На 1/I 1940 г.	На 1/I 1941 г.
А.		
Уставной фонд	48936-37	48249-15
Прибыль отчетного года	23566-92	46651-09
Итого по ст. 1—2	72503-29	94900-24
Соц. страх по отчислениям	25-67	363-44
Рабочие и служащие	2384-08	2653-3
Предстоящие платежи	1643-26	1546-93
Всего по группе А.	76557-30	99464-00
Б. Краткосрочные банковские кредиты под нормируемые запасы	—	—
В. Средства для кап. ремонта	7149-68	5138-90
Г. Краткосрочное кредитование Госбанка и прочие:		
Специальные фонды	256-63	974-29
Амортизац. фонд подл. взносу прошл.	13-79	—
Резервы спорных долгов	1080-91	715-19
Целевое финансирование и целевые поступления	500-00	223-73
Расчеты	19014-07	20865-73
Всего по группе Г	20865-40	22779-94
БАЛАНС	104572-38	127382-84

Результаты хозяйственной деятельности за 1940 год

Расходы и убытки

От списания долгов за истечением исковой давности	58-94
От списания безнадежных долгов	296 54
Отчисления в резерв спорных долгов	715-19
Всего	1070-67
Сальдо прибылей	46651-09
БАЛАНС	47721-76

Доходы и прибыли

От реализации	43944-73
Прибыли по операциям прошлого года	1495-84
Доходы от списания кред. задолженности за истечением исковой давности	475-42
Остаток резерва спорных долгов	1025 49
Прочие	780-28
Всего	47721-76
БАЛАНС	47721-76

Директор Бык.

Старший бухгалтер Дегтярев.

Настоящий баланс утвержден Управлением издательств и полиграфии при СНК ЧАССР от 11 февраля 1941 года протокол № 2.

Тĕне хирĕç лекцисем ирттересси çинчен

СВБ Совет Союзĕнчи Центральнăй совечĕ, мăнкуна хирĕç пропаганда туса, çак темăсемпе лекцисем ирттерме палăртса хунă:

1) Ленинпа Сталин тĕн çинчен тата ăна хирĕç кĕрешесси çинчен вĕрентни;
2) Коммунизм тата тĕн;
3) Социализмлă ĕç тата тĕн;
4) Империализмлă иккĕмĕш вăрçă тата чиркӳ;
5) Мăнкун тата вăл мĕнле пуçланса кайни çинчен;
6) Тырпул тухăçлăхне ӳстерессишĕн кĕрешесси тата тĕн;
7) Пурнăçпа вилĕм çинчен наука тата тĕн мĕн калаççĕ.

* * *

Лекцисемпе калаçусем ирттерме хатĕрленекенсем çак литературăпа усă курма пултараççĕ:

К. Маркс — «Коммунизм «Рейнского обозревателя» (сочинения, том 5, страницы 173 и 174), **«К критике гегелевской философии права», введение** (том 1, страницы 399 и 400).

Ф. Энгельс—«Анти-Дюринг» (сочинения, том 14, страницы 322—324) **«Диалектика природы»** (Партиздат 1936 год,—смотри статью **«Роль труда в процессе очеловечения обезьяны»**). **«Бруно Бауэр и раннее христианство»** (том 15), **«К истории раннего христианства»** (том 16, часть 2).

В. И. Ленин — «Социализм и религия» (сочинения, том 8), **«Об отношении рабочей партии к религии»** (том 14), **«О значении воинствующего материализма»** (том 27), **«Два письма А. М. Горькому»** (том 17), **«Как организовать соревнование»** (том 22), **«Великий почин»** (том 24), **«Социализм и война»** (том 18).

И. В. Сталин — «Вопросы ленинизма», издание 10, страницы 192 и 193; издание 11: «Речь на первом Всесоюзном совещании стахановцев», «Речь в Кремлевском дворце на выпуске академиков Красной Армии», «О диалектическом и историческом материализме: сборник **«О Ленине»** (Партиздат, 1939 год). (Сталин юлташăн çак произведенийĕсем чăвашла та пичетленсе тухнă).

М. И. Калинин — «О коммунистическом воспитании» (журнал «Большевик», № 19—20 за 1940 год).

Материалы XVIII Всесоюзной конференции ВКП(б). (Чăвашла та пичетленсе тухнă).

Ем. Ярославский — «Карл Маркс о религии» (Гаиз, 1937 год; **«Как родятся, живут и умирают боги»** (Гаиз, 1938 год).

«Антирелигиозный учебник» под редакцией М. М. Шейнмана (Гаиз, 1940 год).

П. Федосеев — «И. В. Сталин о религии и борьбе с нею» (Гаиз, 1938 год).

Ф. Олещук — «Коммунизм и религия» (журнал «Большевик», № 8 за 1940 год); **«О преодолении религиозных пережитков»** (Гаиз, 1941 год).

М. Шейнман — «Послевоенная политика Ватикана» («Антирелигиозник», № 4 за 1939 год): **«Церковь и современный империализм»** (газета «Безбожник», № 6 за 1941 год): **«Кто такие папы римские»** (Гаиз, 1941 год).

Н. Румянцев — «Миф о Христе и христовы праздники» (Гаиз, 1940 год).

И. Крывелев — «Правда о евангелиях» (Гаиз, 1937 год).

Методические разработки, изданные Центральным советом СВБ СССР, на темы: «Социалистический труд и религия», «Вторая империалистическая война и церковь».

Наглядные пособия, изданные ЦС СВБ, на темы: «Социалистический труд и религия», «Религия и борьба за урожай», «Наука о происхождении и развитии жизни на Земле».

Лайăх ĕçлекен пиçмоносец

Илья Ефремов Красноармейски районри лайăх ĕçлекен пиçмоносецсенчен пĕри. Хаçат-журнал сарас тĕлĕшпе çулран çулах çитĕнӳ туса пырать. Союзпечатĕн районри отделенийĕ сĕннĕ тăрăх унăн кăçал 2.500 тенкĕлĕх хаçат-журнал сармалла пулнă. Ефремов хăй çине 4 пин тенкĕлĕх сарма тулса обязательство илнĕ. Хăй çине илнĕ обязательствăна ăнăçлăнах пурнăçа кĕртме пултарать вăл. Паянхи куна илсен 3.700 тенкĕлĕх сарнă.

Вăл ĕçлекен Янкас ялсоветне 165 кил кĕрет. Кунти колхозниксем 360 экземпляр тĕрлĕ хаçат-журнал илсе тăраççĕ.

Уйăхра 30 тенкĕрен кая мар марка сутмалла. Пиçмоносец Ефремов 60 тенкĕрен кая нихăçан та сутмасть.

Унăн ĕç сахал мар. 165 киле хаçат-журнал валеçсе памалла. Хăшпĕр кунсенче 30—35 çыруран кая мар килет. Илья Ефремов пурне те вăхăтра ĕлкĕрет. Çавăнпа та ăна колхозниксем юратаççĕ. Лайăх ĕçленĕшĕн виçĕ хутчен 125-шер тенкĕ преми илнĕ.

Т. М.

Сахăр хăмăшĕ лартас ĕç

Таджикистанри Микоянабад районĕнчи Калинин ячĕпе тăракан колхозра сахăр хăмăшĕ лартма пуçланă. Кунти плантаци 10 гектар—пĕлтĕрхинчен икĕ хута ягăн нумайрах çĕр йышăнать. Ытти икĕ колхозра та сахăр хăмăшĕ валли çакăн чухлех çĕр уйăрнă.

СУД

Бухгалтер-ултавçă

Ачасемпе ача амăшĕсен сывлăхне сыхлас тĕлĕшпе ĕçлекен институтăн бухгалтерĕ И. О. Переков ултавлă майсемпе 4254 тенкĕ заем укçи пытарса пурăннă. Сведенисене тĕрĕс мар кăтартнă. Финанс контролĕ тĕрĕслесе пăхнă хыççăн Перековăн ултавлă ĕçĕсене тăрă шыв çине кăларнă. Çак ĕçе мартăн 27-мĕшĕнче пăхса тухса, суд бухгалтер пулса ĕçленĕ Перекова пĕр çулталăк хушши ирĕксĕр ĕçлеттермелле тунă.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ОТКРЫТ ПРИЕМ НА ЗАОЧНОЕ ОБУЧЕНИЕ

в Чувашском государственном педагогическом институте

на 1941—42 учебный год.

На заочное обучение в педагогический институт принимаются граждане СССР, имеющие законченное среднее образование, без ограничения возраста.

Преимущественное право при зачислении на заочное обучение предоставляется учителям V—X классов неполных средних и средних школ.

Поступающие на заочное обучение подвергаются приемным испытаниям по следующим дисциплинам:

I. На факультет языка и литературы:

по русскому языку и литературе, истории народов СССР и географии.

Кроме того, поступающие на отделение чувашского языка и литературы, подвергаются дополнительным испытаниям по чувашскому языку и литературе.

II. На исторический факультет:

по истории народов СССР, географии, русскому языку и литературе.

III. На физико-математический факультет:

по математике, физике, химии, русскому языку и литературе.

IV. На факультет естествознания:

по физике, химии, русскому языку и литературе.

Окончившие стационарный учительский институт и сдавшие государственные экзамены принимаются на III курс, с досдачей следующих дисциплин:

а) ФАКУЛЬТЕТ ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ: современный русский язык, теория литературы, фольклор, русская литература XIX—XX века, методика преподавания литературы.

б) ИСТОРИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ: история СССР от XIX века до конца курса, методика преподавания истории (в разделах, касающихся VIII—X классов), новая история (I раздел).

в) ФАКУЛЬТЕТ ЕСТЕСТВОЗНАНИЯ: физика, химия неорганическая, анатомия и морфология растений, качественный анализ, систематика растений.

г) ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ: аналитическая геометрия (в пространстве), интегральное исчисление, высшая алгебра, общая физика (раздел электричество и магнетизм), методика преподавания математики (в разделах VIII—X классах).

Прием заявлений о зачислении в состав студентов заочного отделения пединститута производится с 1 апреля по 25 июня включительно.

Заявления о приеме подаются на имя директора института, с указанием избранного факультета, с приложением: а) подробной автобиографии, б) аттестата об окончании среднего учебного заведения (в подлиннике) и 2 фотокарточки.

В случае отсутствия какого-либо из указанных документов, заявление не рассматривается.

ПРИМЕЧАНИЕ: если подлинник аттестата об образовании находится в РОНО, то представляется нотариально заверенная копия документа и справка РОНО о том, что подлинник документа находится в РОНО.

Лица, принятые в состав студентов заочного отделения, обязаны участвовать на установочной сессии для ознакомления с планом и содержанием самостоятельной работы

Приемные испытания, зачисление и установочная сессия проводится с 5 по 20 июля.

Открыт так же прием на заочное обучение ЗА УЧИТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,

ПО СПЕЦИАЛЬНОСТЯМ: истории, русского языка и литературы, чувашского языка и литературы, естествознания и математике.

АДРЕС ИНСТИТУТА: г. Чебоксары, ул. Карла Маркса, 82.

2—1

ДИРЕКЦИЯ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн —4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабсельксорсен пайĕн—2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн—3—23, «Ленин çулĕпе» журналăн—0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 2639. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 191. Ф. Б. 58×84 п. л.